This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Slav 7237.5.10

Bought with the income of
THE
SUSAN A. E. MORSE FUND
Established by
WILLIAM INGLIS MORSE
In Memory of his Wife

Harvard College Library

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

MATEŘ A DCERA

ZUZANY ČERNÍNOVÉ

Z HARASOVA.

LISTY ALŽBĚTY HOMUTOVNY Z CIMBURKA

A

ELIŠKY MYSLÍKOVNY Z CHUDĚNIC.

VYDAL

FRANTIŠEK DVORSKÝ.

V PRAZE.

TISKEM J. OTTY. — NÁKLADEM VLASTNÍM.

V KOMISI KNIHKUPECTVÍ FR. ŘIVNÁČE.

1890.

Digitized by Google

Digitized by Google

79 p.

MATEŘ A DCERA

ZUZANY ČERNÍNOVÉ

Z HARASOVA.

LISTY ALŽBĚTY HOMUTOVNY Z CIMBURKA A ELIŠKY MYSLÍKOVNY Z CHUDĚNIC.

VYDAL

FRANTIŠEK DVORSKÝ.

V PRAZE.
TISKEM J. OTTY. — NÁKLADEM VLASTNÍM.
1890.

Digitized by Google

Slav 7237.5.10

Digitized by Google

JEJÍ EXCELENCÍ

VYSOCE UROZENÉ PANÍ

A PANÍ HRABĚNCE

JOSEFINĚ ČERNÍNOVÉ Z CHUDĚNIC,

ROZENÉ HRABĚNCE Z PAARU,

DÁMĚ ŘÁDU KŘÍŽE HVĚZDNÉHO A DÁMĚ PALÁCOVÉ JEJÍHO VELIČENSTVA CÍSAŘOVNY A KRÁLOVNY, ATD.

VĚNOVÁNO.

Digitized by Google

Digitized by Google

Několik jen zachovalo se listův mateře a dcery Zuzany Černínové v archivu hrabat Černínů na Hradci Jindřichově, a přece i z toho mála poznáváme, že z dobrého kořene dobrá vyrostla ratolest a po mateři že dcera se poznává. Při čtení některých významných řádků Alžběty Homutovny z Cimburka míhá se nám před očima obraz Zuzany Černínové, a z listů Elišky Myslíkovny z Hyršova, rozené Černínky z Chuděnic, viděti, že srdcem byla mateři své podobna. Matčina láska paní Alžběty dává naučení, žehná všechno počínání své rozmilé nejmilejší Zuzanky, prosí, aby milé jediné sestřičky statečku Radenínského neopouštěla, »neboť tam nemá téměř křístka, kdo by jí co opatřil, sama, co můžeš pomoci tej milej sestře jedinej v jejím tam nebytu opatřiti, pomoz«. I zeti svému, rozmilému synu Janovi Černínovi z Chuděnic, jako srdci svému, poroučí milou dceru Zuzanku v ochranu každým listem, a skleničku vína mu připíjí, aby jí brzy vnuka mohl ukázati A jako upřímná matka o dcery až do smrti své věrně se starala, také nemálo pečovala i o čeleď svou. Nejednou prosila nejmilejší dceru, aby pohlídala a dobře opatřila její staré služebné, velmi neráda uslyšela, že Bětka a kuchtík se rozstonali. »I má milá Zuzanko! Prosím Tebe velice, nevopouštěj mi jich, však jim tam žádný nic dobrého neudělá.

Digitized by Google

Ať mi již, pro Boha! ti moji poddaní všickni nepomrou, však jich již dosti maličko mám.« A v listu k zeti svému J. Černínovi pochvaluje si, že obě dcery její, Jozička i Zuzanka, staré služebné, kteříž spracovali u ní svá léta, k vůli ní dobře chovají. »Nebo kdyby se mělo s mejmi starejmi služebnými zle zacházeti, musilo by mi se to smrti rovnati, že já i oni tak málo ušetřeni jsou.« Ano i o poddané tak se starala, jako by s ní byli jedna velká rodina. Málo jen slov napsala dceři své o poddaných a přece i z toho mála poznáváme velice šlechetné, lidské srdce. »I nad těmi sedláky se smiluj, budete míti pochvalu od lidí a odplatu od Boha.. I těch sedláků neopouštěj.. Bohdejž byste chudiny s těmi svými ubohými lidmi zase nějak jako letní múchy okřívati mohli..«

Z několika jen rázovitých listův, kteréž jako náhodou se zachovaly, vidíme, jakou starostlivou, upřímnou byla matkou dítek svých, jakým strážným duchem celé rodiny, čím byla domácím svým služebným, jak povzneseným lidským duchem pečovala za přesmutné doby pobělohorské o poddaný selský lid. Manžel její Jiří Homut z Harasova napsal v posledním pořízení svém, že byla mu největším darem a potěšením od pána Boha až na konec života. A takovou matkou, ženou vychována byla Zuzana Černínová.

Jako Černínka Homutovně z Cimburka ve všem byla podobna, takž i dcera Zuzančina Eliška Myslíkovna byla dědičkou ušlechtilého ducha, srdce své mateře. Kdo přečetl listy Zuzany Černínové, přiznati musí, že láska mateřská jest nejkrásnějším květem, jímž vyzdobena jest památka staré Češky,

Digitized by Google

a kdo pročte několik jen listů její dcery, pozná zase, jakou vřelou nadchnuta byla láskou dětinskou ku své mateři, vidí, jakým zlatým obrázkem starého našeho světa ženského jest Eliška Myslíkovna. Rozevřeme-li v malou, úhlednou čtvrtečku složené, prostičkým někdy nadpisem: »Její Milosti mé nejmilostivější paní, paní mamičce k dodání« opatřené psaníčko, počneme čísti: »Vašnost má nejmilostivější paní, paní mamičko! Vašnosti se svými poddanými a do mé smrti poslušnými službami do milosti a lásky poníženě a poslušně poručena činím, a na pánu Bohu předně to nejlepší dobré zdraví a potom všechno to, co by Vašnost na věky těšiti a radovati mohlo, z gruntu mého srdce vinšuji.« A po takovém pozdravu, jenž někdy nějakým slovem co nejpěkněji jest přeměněn, jako vděčná dcera při šťastném shledání oběma rukama objímajíc, celujíc máteř svou opět zavolá: »Má nejmilejší paní mamičko!« a vypravuje, vypisuje přirozeně, nelíčeně všelijaké příhody. Na listech dcery Zuzany Černínové chvěje se i po půl třetím ještě století krůpěj rosy, rozvinuje se květ lásky dětinské. Eliška Myslíkovna, když někdy daleko od mateře své, bydlela, »za největší štěstí na světě by sobě pokládala, kdyby nejmilejší, nejmilostivější paní mamičku na rukou k sobě přenésti mohla«. Do svatých modliteb matčiných s velikou důvěrou se poroučela, »nebo konečně vím, že Vašnostiny modlitby pánu Bohu příjemné jsou«. Vždycky, kdykoli jí zprávy do Pasova, Lince nebo jinam z Čech přineseny, starala se jako nejposlušnější dcera každým dechnutím o máteř svou, prosila ji pro Boha, aby rozličným trápením vojenským a kontribu-

Digitized by Google

cemi tak příliš se nesužovala, nebo »pán Bůh je tak mocnej, že Vašnosti svým hojným, božským požehnáním, i Vašnostiným sedláčkům, v jednom roce všechno vynahraditi ráčí; nežli Vašnosti kdybyste ráčily skrze to v ňákou nemoc anebo dokonce o hrdlo přijíti, ach nastojte! což by po všem bylo; jistě z mého srdce žeť bych sobě nevinšovala čtvrt hodiny více živa býti, již by všechen svět s Vašností zahynul«. A tak v každém psaní prosila, aby na ni, dítě své, nezapomínala, vždycky ji v své milosti zachovala jako nejponíženější ve všem dceru až do smrti. »My vždycky živi jsme,« píše i na místě manžela svého, »a umřeme Vašnostiny ve všem nejposlušnější a nejoddanější děti.«

Listy Elišky, dcery Zuzany Černínové, psány jsou vřelým dechem lásky dětinské a také přirozenou nelíčeností, s nich nesetřen pel prostoduchosti. Jak roztomile prostá jsou její slova, když píše mateři o dcerušce své Zuzrličce, kteráž u babičky na vychování zůstávala. »Mou nejmilejší Zuzrličku skrze toto psaníčko srdečně miluji a z gruntu svého srdce se těším, jedno že račte její tak milostivá paní babička býti, a druhé, že se tak rozkošnou dělá. Bože! dejž jí šťastnej a brzkej zrost, aby se Vašnosti mohla těch velkých milostí odsluhovat a Vašnostiny šlepěje líbat.« A v jiném listu: »Zuzrličku na stokráte oba dva milujeme a jí poroučíme, aby čistě, spěšně rostla, tak aby brzy mohla své nejmilostivější paní babičce pentličku u střevíček líbati.« A opět: »Nad Zuzrličkou se srdečně těším, že se tak čistě dělá, než jen ať, pro pána Boha, nemá tak velkého nosu jako pantáta, sic takto bude všechna čistá ...

Digitized by Google

Má nejmilejší paní mamičko! Račte mou přemilou Zuzrličku pomilovati a pleskáneček dáti.« Podobně naivně píše, když oznamuje, že od manžela svého, jenerála Zikmunda Myslíka, často bývá odloučena: »Vašnosti žaluji, že vždycky tak samotna jako holibička zůstávati musím; můj nejmilejší Zicháček přijel sem do Lince ke mně z Vídně a nic více jen dva dni u mne zde zůstal, i musel hned zase na poště do říše proti knížeti z Lotrinku jeti . . . Chudinka ani čtvrt hodiny pokoje nemá.« A v jiném listu o témže: »Má nejmilejší paní mamičko! Já právě jako holubička živa jsem, když mého přenejmilejšího holoubka u sebe nemám a tak nešťastna jsem, že od něho vždycky tak vzdálena býti musím; nejníčko mé přemilé srdce ve Frankfurtě zůstává.« A stejně roztomile píše i o jiném: »Kýž Vašnosti, má nejmilejší paní mamičko, mohu do ouzka pověděti, co o mně zde v Linci pravějí, jaká jsem; lidé za mnou po ulici běhávají, když kde jedu, tak mne všichni chtějí rádi viděti, nad míru se jim zde dobře líbím a všichni mne dycky k sobě zvou k jídlu: ale já nikam k jídlu nejedu, když tu mého nejmilejšího Zicháčka není.. Má nejmilejší, roztomilá paní mamičko! Vašnosti sama na sebe žaluji, že tak tlusta jsem, toť mohu říci, že se sobě již dokonalej picek, jak panna teta říkává, zdám býti, a vobzvláštně v tváři jsem tak hrubě stlustla.. Račte věřiti, má nejmilejší paní mamičko, že ten Linecký fraucimor plakal mnoho, když jsem měla odtud jeti; nad míru na mne tam laskavy byly. Má nejmilejší paní mamičko! Račte milostivě odpustiti, že Vašnosti teď smím můj kontrfekt poslati, mně samé se zdá, že je ke mně po-

Digitized by Google

dobnej, kromě, že tak hrubě červena nejsem; nežli tak jak jsem malována, tak se nosím, nežli více pantlí nosím, nežli jich tu namalovaných jest. Neníčko, račte odpustiti, ten fraucimor jako blázni s těmi pantlemi chodí, kde se která může držet, ale já vždycky od těch nejpřednějších mustr beru. Na čele taky nosejí dvě růžičky. Ten cípek na čele, račte věřiti, že mi hrubě dobře sluší.. Kdež mi račte poroučeti, abych napsala, jestli zase v naději jsem: má milostivá paní mamičko, ještě až dosavade o tom nic nevím.«

K životopisným příběhům paní Alžběty Homutovny z Cimburka nemůžeme pro nedostatek zpráv, ačkoli horlivou byla písařkou, jakž viděti z několika jen zachovaných listův, ničeho nového povědíti, nežli co napsáno v knize o Zuzaně Černínové, a rovněž krátký, láskou přebohatý život Elišky, dcery Zuzany Černínové, doplňujeme také z chudičkých jen pramenův, poněvadž listy její manželu Myslíkovi psané, někdy v panském archivu v Pacově uložené, s jinými starými českými listinami zničeny byly.

»Ze života Zuzany Černínové a její rodiny« víme, že krásná Bětuška sotvy že v dospělou pannu vyrostla, již rozličnými »panůšky« obletována byla, mezi kterýmiž nejvíce před krásnými očima a nad růžovou tváří své nejmilejší se točil Václav Hysrle z Chodův. »Nešťastný, mladý rytíř,« jenž poslušenstvím synovským, prosbami, políbením fěrtuchu paní mateři, darovaným panu otci jestřábem, modlitbami, poutí, doporučováním vysloužiti si chtěl lásku »panny slečny«, aby její bílé ruce políbiti a »milostivá panna slečna po něm

Digitized by Google

pěknýma nožičkama šlapati ráčila«, měl skutečnou pravdu, nenapsal obyčejnou frási zamilovaných, když v nejednom psaníčku andělskou krásu Bětuščinu rozjímal a jako »pěkné bohyni« s poníženou reverencí se uklaněl; neboť víme, že v Linci lidé za Eliškou běhali, aby ji viděti mohli. A táž krása, skromnost, domácí vychování zvábily nejen »panůšky«, zlatou mládež rytířstva, panstva, ale i statečné již kavalíry, že hlásili se o ruku překrásné Bětušky. Plukovník kyrysnický, Zikmund Myslík z Hyršova, mocnými přímluvami, službami prokazovanými otci hledané nevěsty Janovi Černínovi, zvítězil jako zkušený válečník nad melancholickým, »na tomto i na onom světě nikdy neumírajícím služebníkem« Václavem Hysrlem z Chodův a stal se manželem zbožňované Elišky Černínové z Chuděnic. Svatba konána dne 17. ledna 1640 na zámku Radenínském velmi hlučně a s nemalou oslavou. Mezi pozvané hosty vyslali císař Ferdinand III., arcikníže Leopold, vzácté za sebe pány, sezvána všechna rodina Černinův, kníže Lobkovic, kníže Saský Julius, hrabata Gallas, Colloredo, Šlik, markrabí z Gonzagy, purkrabí z Donína, nejvyšší sudí Sezima hrabě z Vrtby, bratří Jiří a Václav Vratislavové, Slavatové, Šternberkové, Talmberkové a jiní pánové se svými paními. Blažené libánky novomanželů netrvaly dlouho. Říkaje s hostmi od tabule svatební opustiti musil Myslík krásnou svou choť, aby vsedl na koně a jel do tábora císařské armády k Táboru, odkudž někdy po 20. lednu vytrhlo císařské vojsko k Šternberku. Odtudž dne 31. ledna oznamoval tchánovi svému Janovi Černínovi, že 1. února kyrysníci jeho s ostatními vojáky potáhnou přes Kut-

Digitized by Google

nou Horu, aby pronásledovali a z království vyhnali nepřátelské voje Švédské. Vrchní vůdce Švédského vojska Banér musil před přesilou císařských z Čech ustupovati a když již zatlačen byl až za hranice České, pustil se Myslík se svými kyrysníky nejdále za nim, až do Saska, odkudž teprv vrátil se opět do hlavního stanu císařských v Žluticích. Švédové ustoupili a tím přenesena válka za hranice, kamž také Myslík pod velením vrchního vůdce císařského vojska, arcikníže Leopolda, vytáhnouti musil. Na začátku měsíce července 1640 dostal dovolenou, aby navštíviti mohl mladičkou ženu svou. Dovolená netrvala dlouho, navrátil se opět k vojsku, do Německé říše, poněvadž válka neustávala. Aby však choti své blíže býti a s ní aspoň za čas shledati se mohl, prosil Myslík tchána svého Jana Černína, aby manželku svou do Vratislavi převézti dáti mohl, což mu dovoleno. Dne 30. srpna 1642 oznamoval Myslík tchánovi svému, že manželka jeho do Kladska již přibyla, odkudž po několikadenním pobytu se silnou stráží do Vratislavi se odebrala. Kýžená však radost, aby pospolu často bývati mohli, nesplnila se, neboť Myslík stále při arcikníže Leopoldovi prodlévati musil, mladé pak osamělé choti Elišce stával se pobyt v cizině nesnesitelným. Za tou příčinou navrátila se ku své milostivé paní mamičce do Tábora.

V druhé polovici měsíce března 1643 narodil se paní Elišce synáček, jenž okřtěn byl dne 3. dubna t. r. s nemalou slávou na jméno Leopold, po kmotru arcikníže Leopoldovi. Dlouho však netěšila se mladá matka se svým prvorozeným synáčkem; zemřel v mladičkém věku. Roku 1644 dne 1. listo-

Digitized by Google

padu potěšil »milý pán Bůh« paní Elišku »přemilou slečničkou«, jíž dáno jméno při křtu svatém Zuzana, kteráž hned od nejútlejšího mládí při babičce vychovávána byla. Máti její, kteréž až za smrť těžko přicházelo, že v největší tesknosti jako »osamělá holubička« od svého »nejmilejšího srdce« vzdálená živa býti musila, přestěhovala se na konec roku 1644 do Pasova, odtud pak do Lince, aby aspoň povždy od manžela svého oddělena býti nemusila. Však i při takovém v cizích zemích zůstávání mladá choť svého »přenejmilejšího holoubka« někdy dlouho ani neviděla. Z plukovníka na jenerála povýšený Myslík, jenž při arciknížeti Leopoldovi, při dvoře císařském ve Vídni, nebo v poli s vojskem proti nepříteli zůstávati musil a také v různých poselstvích do říše Německé vysýlán byl, málo kdy a ještě s největším pospícháním den nebo dva dni při své »nejmilejší Bětuličce« pobyti mohl. I smluvili se, aby jako milující se manželé ustavičně pospolu býti mohli, že Eliška po způsobu jiných vzácných paní na vojnu se vypraví a s manželem svým od místa k místu jezditi, anebo pod stany v poli přebývati bude. Paní Zuzana Černínová velice se takového jetí paní dcery »na tu bídnou vojnu« bála, aby snad neznemocněla, nebo nějaké neštěstí se jí nestalo. A když přece paní Myslíková se vypravila, ve velikých máti její zůstávala o ni tesknostech, zvláště když po delší čas žádné od ní zprávy nedostala. Listy Eliščiny »paní mamičce« posýlané buď nedošly, nebo až čtyři neděle po odeslání dodány byly. Ani jediné psaní »z vojny« mateři poslané se nezachovalo. Víme jen z listu Zuzany Černínové (17. listopadu 1645),

Digitized by Google

že se Elišce na vojně dobře dařilo, pečenka že jí dobře i na studeno chutnala a pospolu s kněžnou z Holštejnu a hraběnkou Gallasovou že vždy v hlavním stanu »ložírovala«. Však přese všechno poskytované pohodlí bylo tvrdé živobytí vojenské pro mladou choť jenerála Myslíka přece jen záhubné. Děvečka Marjánka, kteráž mezi ženskou čeledí Eliščinou »na vojně« se nacházela, rozstonala se vedle jiných služebných na uherskou hlavní nemoc. Myslík chtěl, aby v některém městě až do uzdravení ponechána byla, paní Eliška však nesvolila. Vlastní rukou ošetřovala přemilou svou služebnou, až se pozdravila, sama však takovou převzáctnou pečlivost a ušlechtilost smrtí zaplatila. V Bavorsku počala mladá paní churavěti. Myslík dal ji k vlastní žádosti do Čech dopraviti. Hofmistr Myslíkův ji doprovázel. Dojeli dne 27. listopadu 1645 až do Klatov, kdež zůstali, poněvadž uherská hlavní nemoc vší silou mladou paní zachvátila. Myslík přijel k loži nemocné, již tři doktoři léčili. Přes všechnu lékařskou pomoc a dobré opatření skonala krásná, mladá paní Eliška v náručí svého manžela dne 9. prosince. Mrtvé tělo její převezeno třetího dne po smrti v průvodu její služebných a hofmistra Tajcha do Pacova, kdež v kostele farním k věčnému odpočinutí pochováno.

»Nejmilostivější paní mamičce žalostí div se srdce nerozpuklo«, když jí oznámeno, že dceruška její se světem se rozžehnala. Až do smrti vždy s pláčem připomínala si, želela časné smrti své dcery a »dokud živa byla, smutku ze srdce svého nesložila«.

Digitized by Google

Dceruška paní Elišky Myslíkové, malá Zuzrlička, vyrůstala pod pečlivou ochranou své babičky. Byla rozmilé dítě. »Když jí pán Bůh svazeček jazyka jejího rozvázal, vždy jako nejčistší špačíček něco štěbetala nebo šepetila, ukláněla se a divné věci provozovala,« tak že, kdyby prý člověk na polo umrlý byl, musil se jí zasmáti. Babička převeliké nad ní měla zalíbení, vnučka žádnému nedala k ní přistoupiti, třebas na padesátkráte za den ji políbila. A poněvadž Zuzrlička malou starost, však velkou radost přelibým chováním jí působila, babička vždy vnučku svou si pochvalovala, že »nad to přemilé dítě neví co můž lepšího býti«. Kdykoli paní Zuzana synu svému Humprechtovi psávala, nepominula připsati, že »přemilá Zuzrlička hubičku, vočko ujčičkovi posýlá a poníženě se poroučí«. A když v posledních dobách svého života na Radeníně osaměla a na blažené chvíle, kdy všechny nejmilejší dítky u sebe mívala, vzpomínala, byla malá Zuzanka všechno její potěšení. Po smrti milované babičky zůstávala roztomilá Zuzrlička u strýce svého Humprechta Černína ve Vídni, kdež provdala se l. 1664 za švakra strýce svého markýza Jeronyma z Gazolda. Otec její Myslík sňatku takovému nepřál. Dostala jen 24.000 zl. a věno mateře své za podíl. Odstěhovala se do Vlach a nebyla v manželství příliš šťastnou.

Jenerál Myslík rozloučil se na vždy se svou věrnou, upřímnou manželkou s velikou žalostí a pláčem. Želel své předobré ženy, jak jen v světě manžel manželky litovati může. Zármutkem všecek se přepadl a ač onemocněl, odejel do kláštera Etinku, kdež na tři neděle světu se uzavřel a trval na

Digitized by Google

modlitbách. Po několik let lítostivě, až s pláčem, vzpomínal na svou přerozkošnou choť, kteráž všechno pro něho vždy ráda podstoupila a upřímnou lásku smrtí zaplatila. Tchyni svou vždycky i po smrti její dcery nejoddanější láskou synovskou miloval, přede vším zlým ochraňoval a kdykoli mohl, mnoho dobrého jí prokazoval, rád by ji i s oběma syny v ruce byl zavřel. Oženil se po druhé léta 1651 v měsíci září s hraběnkou ze Žďáru a zemřel dne 3. listopadu 1666 v Pacově, kdež také v hrobce od něho vystavěné při hlavním oltáři kostela farního s velikou okázalostí pohřben, jakž nápis latině psaný ukazuje.

Digitized by Google

DOPISY

ALŽBĚTY HOMUTOVNY Z CIMBURKA,

MATEŘE ZUZANY ČERNÍNOVÉ.

Digitized by Google

Digitized by Google

Zeti svému JANOVI STARŠÍMU ČERNÍNOVI Z CHUDĚNIC v příčině hospodářských záležitostí.

Na Novém městě Pražském, 14. ledna 1622.

Můj nejmilejší pane synu! Od pána Boha téhož zdraví i jiné sumou všeckno nejlepší dobré žádajíce, přeji vám věrně a srdečně ráda. Můj nejmilejší pane synu! Že ste s svou milou mandželkou i se všemi svejmi v dobrým spůsobu domů přijeli, to velice ráda slyším, i že až posavad všickni při dobrém zdraví zůstáváte, nad tím se těším; pán Bůh rač z toho milostivě pochválen býti. Já pak, tak jakž můj obyčej, nehrubě statečna zůstávám. Z odeslání klisen vám děkuji a příjezdem jejich nic zmeškáno není. O ten pivovar, že ste se tak pěkně přátelsky porovnali, nad tím sem hrubě potěšena; pán Bůh račiž z toho pochválen bejti a vám z obojí strany, vám i jim, svého svatého božského požehnání na těch pivovařích i ve všech všudy jinejch věcech popříti a dáti. A co rozuměti, že proto předce, poněvadž tu okolo nikdež piva tak mnoho vařiti nedají, odbyt na pivo jest: i koštujte předce asi na 18 věrtelů, tak jak se na Radeníně vařilo, vařit, budeli vycházeti každý tejden, i vařili-li bychte nyní předce tak dále, jak bude pivo vycházeti, hned porozumíte. Kůže ty sem přehlídla hovězí, jest vašich samy 2, pan Vlk*) musí míti mé druhé 2. I poslala sem sobě pro toho pana Mikuláše i pro paní Aničku, a jim sem oznámila co vám mají z nich udělati: předně 6 dobrých křížových kšírů, ostatek ohlaví, a tak jakž ste poroučeli co má dělat. Smejšlím, že jináč neučiní, však se zdá dobrej člověk bejti; myslila sem, by přede

*) Jan Vlk z Kvítkova, na Zvířeticích, manžel Johanky Evzebie, starší dcery Alžběty Homutovny.

Digitized by Google

mnou krájel, ještě by spíše mohl vzíti, játi nic nevím, kde má kterej řemen bejti. Ale i za neboštíka pána nikdy sme my jemu neb jí nedali před sebou krájeti, nikdy nám jináče neučinil. Jinšího na ten čas nevím vám tak co více psáti, nežli v mocnou božskou ochranu nás z obojí strany poručena činím. Psáno na Novém městě Pražském v pátek po ochtábu Tří králů léta 1622. *Alžběta Homutová z Cimburku.*

Urozenému a statečnému rytíři, panu Janovi staršímu Černinovi z Chuděnic, na Bělý a Choustniku, panu synu mému nejmilejšímu, k dodání buď.

Dceři své ZUZANCE o opatrování nemocné Bětky a kuchtíka na Radeníně i o jiném.

Na Novém městě Pražském, 22. ledna 1622.

Má nejmilejší Zuzanko! Pán Bůh rač dáti, abyšte tam všickni zdrávi byli a dobře se měli, přála bych vám všem toho věrně, srdečně ráda. Má nejmilejší Zuzanko! Poněvadž mi se toto poselství nahodilo, nemohla sem pominouti nežli tuto cedulku tobě napsati a oznámiti, že děkuje pánu Bohu paní máma i já zdrávy sme, nežli pantáta ještě nepřijeli z toho statku sirotčího, dnes jich paní máma domů čeká. Taky vedle toho, má milá Zuzanko, prosím tebe, pošli toto psaní na Pacov té paní Šleglovské:*) psala mi, a pro vodpověď žádný zas nepřišel, něco o ty mé peníze, jak za ní mám. Dále taky pravil mi posel když sem šel, že se s ním sešla v Poříně nějaká podruhyně z Dolů, ta že jesti mu pravila, žeby to vouterej měl pan Vít raniti Němce: ale není to snad pravda;

*) Anna Markyta vdova po Jiřím Víthovi ze Rzavého, rozená z Vrtby, podruhé provdaná Šleglovská.

Digitized by Google

čehož sem se ulekla převelice, myslíce na tebe jaká si ty, je-li to pravda, že si ty se opět všeckna poděsila, že toho třebas opět odležíš, čehož pán Bůh zachovati rač. A vedle toho taky pravil mi pan Vlk, když jel domů, že jest se ta Bětka na Radeníně a kuchtík rozstonali: i má milá Zuzanko, prosím tebe velice, nevopouštěj mi jich s pannou Hedvičkou, jestli předce stůní. Nic ten ouředník o ní nepíše, je-li zase zdráva, čili předce stůně: stůně-li, udělej jí ten flastr pro prým i tomu kuchtíkovi a pošli s ním Kozmičkovou, ať jí jej sama dá a přiloží po několikrát, však jí von tam žádnej nic dobrého neudělá, a ať řekne mateři, aby s ní tam neníčko pobyla a jí pohlídala a opatřila, jestli stůně. Ať mi již pro Boha ti moji poddaní všickni nepomrou, však jich již dosti maličko mám. Pana manžela svého ode mne velice hrubě pozdravuj a všeckno nejlepší dobré pověz, a že slyším, že tam mnoho vlků je, pak ať je všecky pobije. Panny Hedvičky též ode mne pozdrav. S tím ochrana boží budiž s námi se všemi. Psáno v Novém městě Pražském v sobotu po sv. Anežce léta 1622.

Alžběta Homutová z Cimburku.

Urozené a mně nejmilejší ceři, paní Zuzaně Černínové z Harasova, na Bělý a Choustniku, k dodáni buď.

Zeti svému JANOVI STARŠÍMU ČERNÍNOVI v příčině neušetřeného chování služebníka Zikmunda a spáchané vraždy, děkuje z odeslání koroptví a zajíce.

V Praze, 28. ledna 1622.

Můj nejmilejší pane synu! Od pána Boha zdraví i jiný všechno nejlepší dobrý žádajíce, vám i všem milejm vašim přeji věrně a upřímně ráda. Můj nejmilejší pane synu! Jakž žádáte věděti o zdraví mým: i oznamuji vám, že z milosti

Digitized by Google

boží nyní tak při prostředním zdraví zůstávám do vůle boží; vy taky i se všemi svejmi že při dobrým zdraví zůstáváte, pán Bůh rač z toho pochválen bejti, což sem to převelice ráda uslyšela. Strany toho Zikmunda již sem to od několika poctivejch lidí slyšela, že zoumysla k tomu mordu přišel, což mu to mnozí zle vykládají, poznávajíc od vás lásku a všeckno dobrý, že vás i manželku vaši sobě tak zlehčil a v domě vašem takovej neřád že začínati směl: jakož jest sice věru pravda, on souce vaším služebníkem, kdyby on na jinýho pána trefil a takovou všetečnost v jeho domě začínal, s čím by se od něho potkal, to by on zvěděl; ježto vím, každý z těch předních vzáctnejch poctivejch lidí, kdo by se k vám zahodil, že by na manželku vaši pozor dal a před ní, a by mu dosti veliká příčina dána byla, nic nezačínal, nýbrž sobě toho do jinýho místa odložil. Ale tomuto nerozvážlivýmu člověku, tomu Zikmundovi, trvám, že mu se zdála paní jako jiná dívka, nebo selka, že jí von v tom ušetřiti nemá, ani na ni žádnýho pozoru míti; snadno by ji mohl, nebohou ženu, do těžký nemoci svejm neušetřením přivésti a snad o hrdlo připraviti. Byť i byl zůstal živ, měl by se mnou hody. jistě pro tu milou ceru, aby mi ji zoumysla o zdraví nestrojil. Vy že ste o tom nic nevěděli, až se to stalo: sem tomu hrubě ráda, nebo kdybychte byli věděli, kdo ví jak by bylo, snad vida takovou jeho neušetrnost, nemohli bychte se zdržeti, než jemu toho netrpěti; ba lépe se to tak stalo, že ste nevěděli. Naději mám, tak jakž mi paní mátě pravily, že vám pan votec psáti ráčí, jak máte s tou věcí dále činiti; není nyní pana votce doma, ale smejšlím, že tyto dny zase doma budou. Potvora vám takový zbytečný myšlení učinil: ale nic se o to nestarejte, všeckno to z mysle zpusťte, s těžkostí se bude kdo více na to ptáti, a byť i pak ptal, proč jest k tomu zoumyslnou příčinu dal, sámtě vinen. Z odeslání koroptví i zajíce, vděčně přijímajíce,

Digitized by Google

vám, můj nejmilejší pane synu, velice děkuji; když to budu jisti, budu na vás s svou vnučkou zpomínati, kteráž na vás bez toho dosti často zpomíná. S tím ochrana boží budiž s námi se všemi. Psáno v Novým městě Pražským v pátek po sv. Pavlu na víru obrácení léta 1622.

Paní máma ke mně poslala, že vám zapomněla doložit, ouroku že vám žádnej nedal, abych vám napsala.

Alžběta Homutová z Cimburku.

Urozenému a statečnému rytíři, panu Janovi staršímu Černinovi z Chuděnic, na Bělý a Choustniku, k dodání buď.

Dceři ZUZANCE v příčině zavražděného služebníka Zikmunda a neušetřeného jeho chování, posýlá jí plátno na peřiny, slibuje slepice zaslati, i napomíná, aby z důchodů pivovarních a odchováním dobytka něco si přihospodařila.

28. ledna 1622.

Má nejmilejší Zuzanko! Pán Bůh rač dáti, abyšte všickni šťastně zdrávi byli a všelijak se na všem dobře a šťastně měli, přála bych vám toho věrně a upřímně ráda. Má nejmilejší Zuzanko! Porozumívám jakú těžkou mysl oba nad tím mordem, (kterejž se tu stal v domě vašem), máte a nesete, jakož i já sem tomu hrubě nerada, že jest se to tu stalo; ale již jest darmo, co se stalo, odestát se již nemůže, a čeho ten Zikud [sic] dávno hledal, již jest toho dostal, vždyckny sem pravila, že mu na to přijde, i hle přišlo. Kýž jest sobě to považil, jakou lásku od pána tvého k sobě měl, a tedy jaký dobrodiní a co jemu činíte, jiný rozvážlivý člověk nevěděl by se vám toho jak vodsluhovati a jak vás za to šetřiti: tento pak jak jest sobě vás i dům váš zlehčil, a tak sobě neušetřeně počínal i zoumyslný příčiny tomu panu Vítovi dával, že každý

Digitized by Google

dobrý laje a jemu v tom za zlé má, tento že jest mu mnoho snášel a nechtěl-li je sám od něho zabit bejti, že když nemohl před ním pokoje míti, že se musel brániti, též lidé praví. Já sem se víc nestarala jako o tebe, vím dobře jaká si ty na to zděšení, čemu si nikdy nezvykla, že snad třebas za to hrdlo dáš, aneb dosti těžce zažiješ, pro takového nerozvážlivého a nesmyslného mládka; Boha se dokládám, žeť sem asi dvě noci málo spala, mysle na tebe, na to tvé poděšení. Tys nedávno těch nemocí pozbyla a von aby tě, potěpta, zase do nich vpravil. Již sem posla zjednanýho měla, jináč nemyslíc, než že od toho poděšení ležíš, a v tom pan Lapáček*) přijel a pověděl, že si zdráva, z čehož budiž pánu Bohu věčná chvála. A kdybych já tu byla, mně se zdá, žeti bych já se dokonce nic nelekla: nebo kdoby mne sobě málo vážil, já jeho dokonce nic. Víš, mnohdykrát přední a vzácní lidé když u nás bejvali a někdy toliko nějakým slovem se potkli, tehdy hned do jiného místa sobě všeho odkládali a v domě našem nic že začínati nechtějí, jsou pravili: a tento pak jsa vaším služebníkem nad to vejše měl domu vašeho a vás ušetřiti, kdyby při něm jaká rozvaha byla. Pán tvůj že jest o tom nevěděl, sem tomu hrubě ráda, pán Bůh to chtěl tak mít. Dáte-li ho v Křečském kostele pořbít, tehdy dejte mu hrob vykopat při zdi nedaleko ode dveří, neb se takových zabitých mrtvá těla v těch místech v straně u zdi nedaleko dveří pochovávají.

Sládek váš že již 4 várky svařil: i budiž pánu Bohu chvála, toho vám věrně přeji, a když tak pěknej důchodek máte, hleditež sobě z něho taky něco zachovati, tak aby vám mohlo z něho něco přibýti, nebo jest to věru pěkný důchod, když pán Bůh dá, že pivovar tak de. Aby pán Bůh dal, aby to

*) Lapáček ze Rzavého.

Digitized by Google

pravda byla, aby se ta Třeboni již spíše poddala.*) Ba já se opět o vás tam převelmi starám: slyšela sem dnes, že jest pravil zde někdo z nezadních, že by měl tu v Sobělavi s svým lidem ten pán z Šumburku ležeti až do jara; pane Bože! budouliž tu opět na ty naše krunty dojížděti, kýž je již ale spíše to jaro přijde. S tú přízí, dokud se tak ti vojáci vždyckny míchají, jak paní máma vije, aby měla nyní ještě tam bráti, já neradím, nechceš-li o ni přijíti, lepší počkej, jen sobě dej nyní tu dělati, kterou tam máš, tato se ti zde neztratí.

Z té cíchy byla bych ti vzala na to peří, ale nemáš žádný tak tlustý, která by se na spodní peřiny na sýpky hodila, tedy ti půjčuji plátna na 2 spodní peřiny a na dva polštáře, dej je sobě ušít, cíchu na svrchní peřinu a na podušku, to ti posílám, nasyp sobě milá brachu a přidělávej sobě, aby něco měla taky již svého přidělání. O tu Bětku, že si jí toho líkařství poslala, děkuji, velmi bych jí vopice předce nerada ztratila, však už těch poddaných prvé málo mám, ati mi již ale ti nepomrou. Když ste mi toho Pavla voženili bez mé vůle: i propusťtež mi tu Nehasku taky, nebo já nechci nežli aby žena jeho byla má poddaná, taky jako nebožka; hned mi na ni pošli vejhost, když's mi to tak voddala. Břinskej sukni, když se tak ta fůra trefila, taky posílám, jen aby to nějak pěkně domů dopravil, přála bych.

Z odeslání chleba, má milá Zuzanko, vděčně přijímajíc, velice ti děkuji, ba což by mi pak více posílala, a ty chudino ještě neníčko sama nic nemáš; chceši [sic] ty své slepice tam, napiš mi, posílala bych ti je tak pomalu, jednatě umřela, nevím cotě se jí stalo, dycky křičela, něco musela sežrat. Pravil mi Karel, že máš znamenité vepře a nunvice v Chustnici: i já bych ti radila skoro, aby je prodala, dala bych jich pochovat dobře mlátem trochu. Jozička hladové dala po 5 kopách. Pane Bože!

*) Třeboň vzdala se císaři 10. března 1622.

Digitized by Google

což to zde všeckno hrubě platí, pravila panna dnes, byvší tam na dobytčím trhu, že taková, jak sme my mívali ta roční prasata, že taková dávali po půl třetí kopě. Já chtěla koupit nějakou kravici k zabití, pro velikou drahotu nemohli nic koupit; svého vola sem prodala, dala sem ho za 34 kop hotové, a co mi má přidat, tak mi přijde asi na 35 kop, a panna pravila, a bych jej byla dala do trhu hnát, že bych měla za něj do 40 kop. A vodsazuj sobě zase malá prasata a nechti to dobře chovají, vyroste ti to pojednou, vezmeš za to znamenité peníze, když to tak platí. S tím tě pánu Bohu poroučím. Psáno v pátek po sv. Pavlu na víru obrácení l. 1622.

Alžběta z Cimburku.

Baruška většího spomínání má na tebe i na tvého pána každičkej den, vona k vám chodí na Bílou k tej pěknej paní tetě a k tomu zlatému panu ujci a panně Evičce kolikrát za den. Panny Hedviky ode mne pozdrav.

Urozené a mě nejmilejší ceři, pani Zuzaně Černínové z Harasova, na Bělý a Choustníku, k dodání bud.

Projevuje dceři své ZUZANCE obavu před vojáky, připomíná, aby olejnu spraviti si dali a jiným mlynářem se opatřili.

V Praze, 5. února 1622.

Má nejmilejší Zuzanko! Pán Bůh rač dáti, abyste tam všickni zdrávi byli a dobře se měli, přála bych vám toho z věrného srdce upřímně ráda. Má nejmilejší Zuzanko! Poněvadž pan Lapáček zase domů jede, nemohla sem pominouti, nežli tobě tuto cedulku napsati, aby o mně věděla, že z milosti boží nyní tak při prostředním zdraví zůstávám, nežli tedi minulej tejden asi tři dni mne to psí píchání opět trápilo; pan táta i druhá paní máma sou taky chvála pánu Bohu zdrávi

Digitized by Google

a byli tedi oba po dva dni na veselí tý paní Štanikarový. O Jozičce nic nevím, neníčko. Praví, že by měli ti Španiheli dnes ležet v Limburce [sic], převelice se starám, aby tam někudy k nim*) netáhli, praví, že veliký škody činí, to nevím, jestli tak; pane Bože rač jich tam sám chrániti. Což sem se převelmi bála, aby taky k vám opět někudy nejeli a do vostatka těm ubohým lidem nedobrali; tito nevím od té Lomnice předce-li ještě k vám dojíždějí, neb do tý Drunce. Nebožátečka! což sou jim prej vošklivci vybrali těm Druneckejm. Volejnu nedala-lis sobě spraviti, dej, což prej letos velice mnoho volejů dělají, a již dávno, vaše se snadno spraví, jen tu, kde prvé byla, krajinami jako prvé dát zapeřit, tu u samejch dveří u mlejna. Nežli že pan mlynář tak dobře spravuje, že skoro nemůž mlíti: a co vy to jen chováte a trpíte na mlejně, prvé všecky mlejny pohuntoval, musela sem na ně mnoho kop naložit, a teď tuším rovně tak a kdo ví co vám zůstává, a čím tu dél bude, dyckny vaše škoda věčí. Proč nemáte vzíti toho z Jankovýho mlejna bratra, jsou věru čistí lidé a dobří řemeslníci, kteří sobě sami dobře mlejny spraviti umějí i jiné, co potřeba, toho bychte přijali, jak s truhlářem dělal ty štoky. Pána svého ode mne velice hrubě pozdravuj i pannu Hedviku, a že jí oznamuji, že panna Máša má kalána pána Kladenskýho, paní Anna to tam jedná, tuším se bude zakazovat ještě ten masopust. S tím nás z obojí strany v mocnou ochranu božskou poroučím. Pán Bůh rač shledání našeho v dobrém, šťastném zdraví se vším potěšením popříti. Psáno na Novém městě Pražském v sobotu po hromnicích l. 1622.

Alžběta Homutová z Cimburku.

Urozené a mé nejmilejší ceři, paní Zuzaně Černínové z Harasova, na Bělý a Choustniku, k dodání buď.

*) Na Zvířetice.

Digitized by Google

Zeti svému JANOVI ČERNÍNOVI Z CHUDĚNIC, aby »milá žena« jeho těmi vojáky se nepoděsila, pohunka Vitasa, poněvadž z Radenína jinam hnouti se nechce, aby tam zanechal.

V Praze, 3. března 1622.

Můj nejmilejší pane synu! Od milého pána Boha zdraví i jiný summou všeckno nejlepší dobré žádajíce, vám i všem vašim milým za mnohá a prodloužená léta, jako srdci svému věrně přeji. Můj nejmilejší pane synu! Jakž mne žádáte o ty rukavice, abych je vám poslala: i tak činím a tedi je vám posílám, pán Bůh rač dáti, abychte je v dobrým zdraví spotřebovali i potom ještě mnoho jiných; než nevím, dobře-li tak budou. Můj přemilý pane synu! Že tak často ti vojáci na vaše krunty dojíždějí, hrubě nerada to slyším, ale takyti se těším pánu Bohu svému, že tomu někdy konec bude, když se pánu Bohu bude líbiti, snad někdy taky tak dobrý některý přátele máme, že na nás tak laskavi jsou; odplať pán Bůh každému podle zasloužení. Jen pán Bůh rač dáti, aby se někdy ta milá žena vaše nepoděsila: ale tomu se těším, žeti proto od ní daleko nejedete, vždy ji vám tlumačku cele poroučím, vím, že ji neopustíte a ona vás tolikéž; nic zde o ni nestojím, schovejte ji sobě tam sami, mně to obtížno přišlo, když mi pan otec i paní máti ráčili poroučeti, abych napsala, aby sem jela, nechte ji sobě tam s milým Bohem. Panu Krištofovi z toho srdce ráda bych byla dopustila v domě státi, i líhati mohl zde, ale pravil, že nyní nechtěl pro toho Francouza, že ví dobře, že by tu za ním lez a on že by nerad. Věru jest dobrý člověk a bedlivě vaše věci řídí, co mu poroučíte, pán Bůh ho vám dal jistě. Toho Víta dobře ste odbyli, stojí tento za takových deset, čistý, rozumný a ví taky co má k čemu bejti.

Digitized by Google

Strany toho Vítasa z Radenína vzetí: i nevím, můj nejmilejší pane synu, co sobě na něm tak mnoho zakládáte, že mně k vůli tam ho nechati nechcete, ježto voni sice oba dokonce nic o něj, aby jej tam míti měli, nestojí, pan Vlk i Jozička, jen co mně k vůli jeho a tu Lidu ve dvořích chovají, rovně co Zuzanka tu starou Annu mně k vůli též chová, spracovavše oni u nás manželů svá líta. Ten Vitas, jedna by mi byla věc, kdyby chtěl u vás býti, rovně by své opatření a vyživení měl, jako i tuto, ale vím, jako Bůh v nebi, že on odtud z toho Radenína nepůjde, leč s velikým trestáním a bitím; nebo za dobré paměti pána mého a mé, pán ani já žádným vymyšleným způsobem, ani z mušení ani pěkně sme ho k tomu přivésti nemohli, aby on měl v některým jiným dvoře nežli tu v Radenským býti, o čemž Zuzanka i jiní všickni dobře vědí, kromě jednou sem ho naprosila a ještě mu za to sejr dala, aby za 2 neděle pobyl na Chustnici, když pohunek stonal. On pak, jak ty dvě neděle přešly, přijel s klisnami do placu, tu jich státi nechal a sám šel do maštale: že sou již ty 2 neděle dnes, byť i paní jak chtěla rozkazovala, že von tam již víc nepůjde a nebude. I musila sem ho tak nechat, vida, že rozumu nemá. A protož, můj nejmilejší pane synu, vždy vás za to ještě velice prosím, ač skoro bych mohla v té věci poroučeti, že téhož Vitasa nyní tam ještě zanecháte: nebo kdyby se mělo s mejmi starejmi služebnými a ještě s tak nemoudrejmi býti a zle zacházeti, musilo by mi se to smrti rovnati, že já i oni tak málo ušetřeni jsou, nebo s blázny musí jeden jináče nežli s moudrejmi zacházeti. A tím spůsobem dokládám, že bych mohla v té věci skoro poroučeti, nebo kšaftem od dobré paměti pana manžela mého nejmilejšího sobě tu moc danou mám, že mohu sobě kdykoli kohokoli z obojích kruntů, kdy by mi se líbilo, budi z ženského neb mužského pohlaví, volně bez překážky jednoho každého vzíti člověka, a ten

Digitized by Google

každej aby mi v poddanosti zůstával a na toho žádný aby mi se potahovati žádným vymyšleným spůsobem nemohl a moci míti neměl. A tuto a bych věděla, že vám na tom šašku co záleží a jako s jiným rozumným čeledínem že jest zacházeti, pán Bůhti jest můj svědek, žeti bych nechtěla o to ani slovíčka říci, aby tu zůstával: nebo kdyby sobě vzali dost malé pachole pohunka, tehdy by se cvičilo, že by přes čas vždy se k něčemu hodilo, a tento šašek že neposlechne, jen co sám chce, von že vo něj nic nestojí pro svou platnost, to mi sám pan Vlk pravil, i řekla sem mu, jen aby mi ho tu nechal, když já to chci mít. A tak vy, můj rozmilý pane synu, podobně jako i druzí, z milosti a požehnání božího máte kde a můžete sobě nercili jednoho pohunka, ale třebas několik jiných, čistých pohunků vzíti, kteříž se vám budou desetkrát lípe a platněji hoditi nežli tento chodec nemoudrý. A přes to přese všecko, dá-li mi pán Bůh, jakž bych na Radenín přijela, Bůhti ví, že ho sama budu namlouvati, aby rači u vás byl, nežli tuto: mně by jedna věc byla, nežli když pak šašek nechce z toho Radenína, což mám s ním dělat, leč ho k tomu nějak pěkně přivést pro jeho nerozum a starost. S tím ochrana mocného a věčného pána Boha rač býti s námi se všemi. Psáno v Novém městě Pražském ve středu den středopostí léta 1622. *Alžběta Homutová z Cimburku.*

Baruška i paňna Anička vám vzkazují své modlitby. Baruška dyckny jezdí ku panu ujci zlatýmu na lusky a na hrušky.

Urozenému a statečnému rytíři, pánu Janovi Černínovi z Chudenic, na Bělý a Choustníku, panu synu mému nejmilejšímu, k dodání buď.

Digitized by Google

Dceři ZUZANCE, aby pomohla přichrániti sestřičce své statek Radenín před vojáky, sedláků aby také neopouštěla, děkuje z odeslání ryb i jiných věcí, příjezdu jejího s radostí že očekává, malé Barušce že nemálo po ní se stýská oc.

15. března 1622.

Má nejmilejší Zuzanko! Pán Bůh rač dáti, aby zdráva byla a všelijak se dobře měla, toho ti od pána Boha upřímným srdcem žádám. Má nejmilejší Zuzanko! Co sem hrubě ráda toho posla od tebe uhlídala, nebo zde dyckny ledacos praví o těch vojácích; pán Bůh budiž pochválen že ste zdrávi. Pan syn že ty vojáky vésti musí, pane Bože račiž ho tam sám vopatrovati a vochraňovati ode všeho zlého, dyckyti voni na něho sobě něco strčí; pánu Bohu se těším, žeti bohda brzo zase v dobrém, potěšeném zdraví k tobě přijede, není tu proto hrubě daleko. Bože! dejž, aby již odtud vokolo vás všickni pryč byli, abychte již nějakej pokoj míti mohli. Ach, má milá Zuzanko! Mámtiž já opět takovou starost o toho Laborda: pravil ten posel, kterej z Radenína šel, že tam pravili v Radeníně, že jesti ten Laborda přísahal pánu Bohu, když budou míti odtud odtáhnout, že sobě nahradí, že těm jeho vojákům tu ty koně pobrali; ale kýž jsem já mu toho zlořečeného Matěje poslala, nech by sobě s ním dělali co by chtěli, ač sou sami rovně vinni jako on. I má milá, rozmilá Zuzanko! Prosím tě pro Boha, přijedou-li tam na ten Radenín a když tvého pána doma není, tehdy odpusti tam panu Kryštofa a proš ho ode mne, že ho prosím, jak může prošeno bejti, aby nějak sám byl nápomocen tam opatřiti a odtud jich pomoci odbýti. Však ten ouředlník Radenskej jest horší nežli by ho nebylo, a ty to učini pro mne. A můj Bože všemohoucí! což jest mně to těžko, když má ta naše, toho tvého milého votce a má násilná a těžká práce tak mizerně míjeti. Ten limpl se

Digitized by Google

schová i s tou krásnou ženou, a oni řeknou, že jest to již jako vodběžní. Ale smiluj se, sama co můžeš pomoci tej milej sestře jedinej v jejím tam nebytu opatřiti, pomoz; i nad těmi sedláky se smiluj, budete míti pochvalu od lidí a odplatu od Boha. Neníčky co sou tam přijeli ti vojáci, nic o nich nevím, nežli od jinejch mnoho toho slyším, jak sou nezbední ti vojáci a mnoho jich, a že by měli ukládati cosi mnoho na hotových penězích, aby jim dáno bylo; to nevím, jestli tak, když ještě od nich od našich poselství nemám. I divti ona chudina o hrdlo nepřijde těmi starostmi a o ten pak stateček Radenskej, že jest jižíž to téměř, nemoha tam sama stále bejti a opatřiti, na nic přišlo, a jiné, kteří by k čemu byli a opatřili, všecko pán Bůh pobrati ráčil, a ten Sobětickej to na sebe přijal, seč ho není, píši mu tedy do pekla, aby se již jen ale neschovával. Pošli mu to brzo medle, a kdyby tak co přišlo, aby k vám hned poslali: a by pak i neposlali, jakoti sou oni smyslní, kdyby co zvěděla, má milá Zuzanko, nevopouštějte jich tam, nebo neníčko, bodejti on od tý ženy, jsa tam divná ruměje, nejel, zachovej pán Bůh. Pravila mi paní Víthová, že opět jak tu leželi u Načeradce, majíti k Radenínu táhnout; i to nevím je-li pravda, ač voni prej říkají na Homutovejch kruntech že mají ležet. Ale Bože komuž sou pak tak v očích ty Homutovy krunty? I těch sedláků nevopouštějte. Milá Zuzanko! Prosím tebe, o toho, jak pan Krištof váš chudinka dohazuje, ouředlníka, ještě odpovědi dostat nemohu.

Tvůj pán když bohdá přijede, proš ho taky ode mne, že ho pro Boha prosím, aby té tvé milé jediné sestřičky toho statečku jejího nevopouštěl, poněvadž nemá tam téměř křístka kdo by jí co opatřil. Tej panně [....] že chceš na mém místě ty peníze odvést, děkuji ti; i dej jí třebas předce za 20 kop grošů českých, však praví, že je opět mají brát až do sv. Ducha, jen těch maličkých hrubě nedávej. Strojí se tuším

Digitized by Google

sem paní [Bára] po velikonoci, praví, že se dá hojit; a kterakž tam pojedeš sama, voni tě vopět nějací vojáci potkají, nejezdi nikam, rači sedi doma. O ty várky že bychte sobě byli zle učinili tím posazením piva: i dobře ste rozumně učinili, že ste zase tak nechali jako prvé, vida, že by bylo takto se škodou; neškodí nic koštovati a když vidí, že co není dobře, i můž se hned vopravit zase, a zvláště když máte pro to, děkuje Bohu, své vobilí.

O tom kuchařovi velmi nerada slyším, že mu to neštěstí přišlo, ale bohda mu bude zase brzo líp, jen mu toto líkařství nech udělají a pořád, nežli to není dokonalej šlak. Jistě to mu pán Bůh jen tak poukázal i jiným: nebudou-li sobě starých lidí vážiti a šetřiti, jak je pán Bůh bude trestati, že budou kolikrát mizernější a bídnější nežli staří. Slyšela sem, že něco tak zlořečil Břinskej: a pán Bůh hle hned ukázal svou moc božskou, že chce aby starým nezlořečili. A těch mřenů rozetra dejte mu taky vypít, ať on neví, v levandulové vodě, a horčici taky často nech jí. Jozičce to psaní, až budeš mít poselství, pošli. O ty ubrusy: sváteční já sem dělávala tenký po třech loktech našich dlouhých a k šednímu dni po 2 loktech po čtvrti, jak sme stůl měli, a na všední ubrusy dávala sem pačesnou přízi, na ubrusy a na všední ručníky vybera co tenčí; na ručníky a vohroubnější na ubrusy dej nejprv něco málo, až pohledíš první rok, jak se ti líbit budou, avšak v Hradci znamenité tkadlce na ubrusy máš a lacino dělávali. Což pak tak nepříznivá ta paní souseda! Ty příze ráda ti chci tu nechat dokud chceš. Sládka že ste zjednali, sem toho vděčna a můž tak bejt na vobě strany; ovce že se vám tak pěkně daří, budi pánu Bohu chvála. Pán Bůh vám toho požehnej všeho, abychte mohli chudiny zase něco míti. Slepice že nemáš kvočny, i až se tedi [sic] drobet povynesou, taky ti budou sedět; mé taky letos jaks mi nic čistě nenesou jako lůni, sotva ještě mi jich polovice nese, ale vajec

Digitized by Google

mám dost. Toho rozatu, ještо jako co mně se zdá, že by zde snadno dostal, víti pán Bůh, vonehdy hned jak si mi psala, Mandelina ho hledala skoro dva dni a dnes opět hospodyně ho hledaly i hospodář, a nemohli ho víc nalézt než toto. Pane Bože! rač sám požehnati a krásného syna neb dceru po něm dáti. Budu-li moci ještě kde ho dostati, postarám se, ani v tej apatyce ho nemají. Já tedi asi 4 dní opět na to psí píchání stonala, i již mi zase taky, děkuje Bohu, lípe. Tu almárku tvou již sem dala panně zamknout, jest dobře zamčena.

Z odeslání ryb, voleje, másla i chleba, sejra velice ti děkuji, jest mi to vděčno, nebo již masa taky nejím ode čtvrtku; máslo mi nyní neposílej, vím že ho sama nemáš, až budeš krávy bohda dojit. Příjezdu tvého budu bohda s radostí očekávat, tak rozumím že k svatému Jiří. Ale hledi, milá Zuzanko, nepohlídla sem, ta Haukvicová mi ještě zůstává 70 kop, co mi ten její bratr pozůstal dlužen; ráda sem, že přijedeš, aby se neměla čím vymlouvat, že tobě dala, nebo dal mi na dva ouroky 200 kop, nemá na ně ani kvitancí, a ještě mi pozůstává těch 70 kop. Přijedi dcero a zprav mi to, vod čehož bych tě měla. Ten Čermák i ten Matěj Bílý tedi zde u toho pekaře praví: že šli tedi asi před týhodnem ten kluk do Černovic a tento taky k přátelům. Budete-li to moci tam kterak sebrati, přičini se má milá Zuzanko; praví sic Čermák že by k němu sem zase, k tomu pekaři. měl přijíti na svátky.

Pana syna mého nejmilejšího, když přijede, ode mne velice hrubě pozdravuj, pannu Hedviku, pana Krištofa tolikéž; a panně Hedvice s tebou přikazuji: nerozundejte mi tam mých konop, jak sem z Radenína sobě dala na Bělou schovat, jest jich půl šestý kopy svazků, tobě sem jich nechala tak mnoho, musím sobě je sem vzíti potom někdy a dát si potřeb nadělatí, opatřtež mi to pěkně. Medle nevěda ti tak co poslat, do

Digitized by Google

košíčku ti drobet salátu posílám, pán Bůh ti ho požehnej k dobrému zdraví. Berušce [sic] se již po tobě stejská, dycky praví, že již máš lusky, hrušky, že už pojede, kočí ledakdys má zapřahat. S tím sem tvá upřímná máti až do smrti. Pán Bůh rači vás tam všecky ode všeho zlého chrániti a zachovati i nás zde. Psáno v outerý po sv. Řehoři léta 1622.

Alžběta Homutová.

Urozené a mé nejmilejši dceři, Zuzaně Černinové z Harasova, na Bělý a Choustniku, k brzkému dodání.

Oznamuje ZUZANCE o své churavosti, děkuje z odeslání beránka, medu a hovězího masa, připomíná, aby knězem se opatřili dříve než by jim jiný dán byl, malá Baruška že prosí, aby k ní přijela. Děkuje zeti svému za odeslaného jeřábka oc.

27. března 1622.

Má nejmilejší Zuzanko! Od pána Boha téhož zdraví i jiné všeckno nejlepší dobré žádajíce, přeji ti i se všemi milými tvými, jako sama sobě, věrně srdečně ráda. Má nejmilejší Zuzanko! Že jest se pan mandžel tvůj z tý komisí zase v dobrým zdraví navrátil a tak pěkně to tam vyřídil, budi pánu Bohu věčná chvála, hrubě to ráda slyším a z toho se těším, i tolikéž že si ty taky zdráva. Já ti o svém zdraví oznamuji, že tedi opět k tomu jaru nehrubě zdráva sem, ale takto stále neležím, jen mi tak někdy přijde něco těžko a nejvíce v noci, tak mi jaksi dušno, že někdy dost málo mohu spát. Dala bych se tomu doktoru hojit: i když s ním neumím mluvit a z mých žádnému když nemůž rozumět; i již musím tak nechat, až ty bohda, budeli se pánu Bohu líbit, sem přijedeš, můj milý tul-

Digitized by Google

mači, aby ode mne mluvila. Tak rozumím, že se sem strojíte tedi bohda k svatému Jiří, což vás budu z radostí očekávat sem, dá-li mi milý pán Bůh živu býti.

Že ti vojáci již pryč se od vás odbírají, což to hrubě ráda slyším. Dejž Bože! aby tam u vás ani jednoho nezůstalo a třebas na věky aby tam žádného nebylo, aby pán Bůh ten svatý pokoj dáti ráčil, tak abychte chudiny s těmi svými ubohými lidmi zase nějak jako letní mouchy okřívati mohli. O ty lotříky sem psala, že zde tedi byli oba dva v Praze asi před třemi nedělmi u toho pekaře a jak se ten Čermák u něho učil, i ti pravili, oba že jsou tam šli k přátelům, i majíť sobě poručeno dostatečně, aby mi je postavil. I pane Bože! taky-liž sou u vás tam takový zimy a mrazy i deště dyckny jako zde? ani mnohdykrát pro veliký mrazy síti nemohou, a u vás trvám nad to. Z odeslání beránka, medu a toho přemilého hovězího masa velice ti děkuji, ba již sem s tím božím postem sotvička tak doklapala; kdyžti sem se jen toho hovězího masa zase doválela, a byli bychme ho včera hned brzo nedostali, tak ho málo měli, a to ještě nic zláštní, sotva ho panna Anička tak na tři jídla koupila. Velmi si mi vděk tímto učinila, pán Bůh ti ho přispoř zase.

Psala sem vám, zdá mi se tuším prvé, o toho kněze, jak bejval v Horním Bukovsku, že jest dobrý kazatel a příkladný kněz i taky arcibiskupa svěcení, že by mi se zdálo, abychte jej přijali do Chustnice, než by vám potom nějakého jiného dali, tento vám nynější zajisté nevostane. I nevím jaký oumysl váš, bojím se že ho potom zmeškáte, nebo já vím, že ho již několikeří chtějí míti, i pan Čabelickej zas. Jakkoliv chcete tak učiňte. Baruška ti vzkazuje svou ubu [sic] a vícej radosti s tím medem, nedala se ho žádnému dotknout, že jí to ta pěkná paní teta Liška poslala, a že již máš lusky a hrušky, poslu

Digitized by Google

poroučela, aby ti řek, aby sem přijela a pan ujc i panna Hejička, a abychte jí přivezli těch lusků a hrušek, že již se nebude apat. O mateři její neníčko nic nevím, jaktě tam s ní. Psala mi tedi, že již pod tento minutej tejden žádný hodiny sebou bezpečna nebude. Pane Bože! račiž jí sám šťastně pomocníkem bejti; věru již bude pociťovat že tak často děti má. Kýž mohu to spůsobit, aby ty již za ni tento rok popracovala v tom spůsobu a ona aby sobě již trochu odpočinula; ba což vona toho navinšuje a pána Boha naprosí, co vona má mít, aby je již pán Bůh tobě dal a vona aby sobě již trochu odpočinula. I dejž to všemohoucí pán Bůh, aby se tak stalo. S tím vás tam všeckny, má nejmilejší cero, i nás pánu Bohu v jeho svatou božskou ochranu poroučím: Panny Hedviky ode mne pozdrav velice a řekni jí, ať na mne nezapomíná, že ji prosím; pana Krištofa též pozdrav ode mne. Psáno v neděli večer na den hod boží léta 1622. *Alžběta Homutová.*

Má nejmilejší Zuzanko! Oznamuji ti o těch českých kroších, že jest zde o ně takový křik a rumrejch, nechtí jich bráti, a ty maličky a opět který sou červený těch hned dokonce žádný bráti nechce za nic; a protož těch maličkých taky nedejte bráti a těch červených, než ty který drobet větší a nejsou votřelý, ty předce ještě berou. A nevím ti tak co zas poslat, tedy ti posílám na maso trošku česneku 5 votýpek, více sem ho dostat nemohla, ještě ho nemají, a posílám ti 2 jitrničky, 2 klobásy a 1 jelito. Pán Bůh vám toho požehnej k dobrému zdraví.

Můj nejmilejší pane synu! Pán Bůh rač vás i všeckny vaše v své božské ochraně míti. Jakž mi se omlouváte, abych vám vodpustila, že mi tak málo píšete: i dokonce nic tý omluvy potřeba není, nebo mám ten rozum, když ste z cesty přijeli a posel na ráno šel, žeti ste toho tolik napsat nemohli;

Digitized by Google

když já jen vím, že ste oba i s svejmi zdrávi, dosti jest. Z odeslání jeřábka, vděčně přijímajíc, velice vám děkuji, pro vás obou zdraví, bude-li se pánu Bohu líbiti, s svou vnučkou jej sníme a na to vám skleničku vína, abychte mi vnuka ukázali, připíjím.

Alžběta z Cimburku.

Urozené a mé nejmilejši dceři, paní Žuzaně Černinově z Harasova, na Bělý a Choustniku, k dodáni bud.

Digitized by Google

LISTY

DCERY ZUZANY ČERNÍNOVÉ,

ELIŠKY MYSLÍKOVNY Z CHUDĚNIC.

Digitized by Google

Digitized by Google

Otci svému JANOVI ČERNÍNOVI Z CHUDĚNIC, že s manželem svým těší se na příjezd jeho z Prahy.

V Táboře 31. ledna [1642].

Vašnost můj nejmilostivější pane, pane tatíčku! Vašnosti se mejma poslušnejma službama poníženě poroučím. Můj nejmilejší pane tatíčku! Je mi toho i s mým nejmilejším pánem srdečně líto, že sme již Vašnosti tak dávno neviděli a Vašnosti nesloužili. My se radujem, že račte ještě dříve z Prahy přijet, nežli můj pán do Vídně pojede, aby se ještě s Vašností shledati a od Vašnosti odpuštění vzíti mohl. S tím se Vašnosti pěkně poroučím a poslušně prosím, abyste ráčili vždycky mejm milostivejm panem tatíčkem zůstávati. Actum v Táboře 31. Januarii. Vaší Msti poslušná dcera a služebnice

A. J. M. ꝛ C.

Jeho M. mýmu nejmilostivějšímu pánu, panu tatíčkovi do Prahy k dodání.

Mateři své o pobytu v »neveselém« městě Kladsku; posýlá jí košíček, kterýž na trhu byla koupila.

V Kladsku, 8. září 1642.

Vašnost má nejmilejší paní, paní mamičko! Vašnosti se mejma poslušnejma službama poslušně poručena činím a že má vždycky milostivá a laskavá paní mamička zůstávati račte, poníženě prosím. Má nejmilejší paní mamičko! Vašnosti po-

Digitized by Google

slušně oznamuji, že sem chvála pánu Bohu sem v dobrém zdraví přijela, a na cestě mi se, chvála pánu Bohu, všechno dobře a šťastně vedlo. Pán Bůh rač také dáti, abyste jak Vašnost, tak J. M. pan tatíček i všichni ráčili zdrávi bejti. Já, chvála pánu Bohu, zdráva sem, až posavad se mnou dobře stojí a nic se nemění. Pán Bůh rač sám dále pomáhati. Má nejmilejší paní mamičko! Já zde musím za některý den vostávati, až můj nejmilejší pán bude mocti pro mne poslati, ale smejšlím, že již ta confoj pro mne na cestě sou. Račte věřiti, že je zde hrozně neveselý město a k tomu tak nade všecknu míru jsou zde grob lidi, že vo nich není možná vypovědít. Já mám předce, že můž bejt kvartýr, sou dvě světničky a komora a sklepy a maštal, že mohou všechni koně stát a voba vozy, nežli že trochu vzadu v ulici, chtěla sem tak ráda v rynku mít, nemohla sem ho dostat. Rynk je zde nemnoho větší nežli Radenskej plac a nic se zde nemůže dostat, rovně jako v Táboře; nežli bílý pivo mi dycky posýlá nejvyšší Ruplender,*) sic ho zde nevařejí. Má nejmilejší paní mamičko! Račte věřit, že nevím, co bych zde teskností počala, aby zde nebylo jinšího fraucimoru; nežli je zde několik nejvyšších a mnoho jiných soldatských paní, dycky se spolu shledáváme. Když sem přijela, na druhej den všechny ke mně přijely a mne vítaly, je zde také nejvyšší Rochau, ta je sama hrabinka z Pumstorfů, je nevlastní dcera paní Novoměstský hejtmanový, pak s tou ani jeden den nejní, abychme spolu nebyly, nad míru čistá je. Má nejmilejší paní mamičko! Teď Vašnosti jakejs košíček posýlám, mně se tak líbil; nevím jestli bude se V. M. líbiti, račte ho moct na knížky užívat. Vašnosti poníženě prosím, račte mi odpustit, že smím se o to pokusit a jej poslat. V pondělí byl zde trh, tak voni měli tak přemilý košíčky

*) Jan Krištof Rubland.

Digitized by Google

na něm, nežli bojím se, že se Vašnosti nebude líbit, že je tak merhovanej. Vašnosti poslušně prosím, račte mne panně tetě na stokrát poroučet, a že její poslušná kmotra až do smrti sem. Evičku, Humprechta, Heřmánka na stomilionkrát pozdravuji. S tím Vašnosti i sebe v mocnou boží ochranu poroučím a, že na svou poslušnou dceru zapomínati neračte, poslušně prosím. Vašnostina vždycky ve všem poslušná dcera

A. J. M. ꝛ C.

Actum v Klacku 8. Septembris.

Má nejmilejší paní mamičko! Vašnosti i taky J. M. pan tatíčka poslušně prosím, že sobě naše věci i taky dům v Tábo[ře] poručenej míti račte.

Mateři své paní ZUZANĚ ČERNÍNOVÉ v příčině nemoci »pana tatíčka«.

Bez místa i datum. [V listopadu 1642.]

Má nejmilejší paní mamičko! Vašnosti se všechna poslušně poručena činím. Z gruntu mého srdce sem to nerada uslyšela, že J. M. pan tatíček tak nemocnej je, pána Boha se dokládám, hned sem se toho bála. J. M. pan tatíček ráčil bejt u voběda u pána z Talumberka pana Vilíma, a račte vědět, žeť von lecjakýs víno má; a J. M. pan táta ráčil mít trochu rauš a tak pozdě na tu hroznou zimu jel, račte věřit, žeť je mrzlo, až třestělo, jako by as ledna měsíce bylo. Ale pán Bůh ráčí sám J. M. pan tatíčkovi vodlehčiti a šťastně ho brzo k dobrýmu a šťastnýmu zdraví přivésti. Za to pivo Vašnosti poddaně děkuji, račte mi pro pána Boha vodpustit, že teťky v málo některým dni Vašnosti vo druhej sem prosila; mejma nejponíženějšíma službama spolu i s mejm nejmilejším tloustkem

Digitized by Google

budem se Vašnosti vodsluhovat. A tak Vašnostina vždycky nejponíženější a nejposlušnější dcera zůstávám. *A. J. M. ꝛ C.*

Pannu tetu, děti na stokrát pozdravuju a se pěkně poroučím. Nového zde nic dokonce nejní, jak co zvím, nepominu Vašnosti oznámiti.

Její M. mý nejmilejši pani mamičce k dodání.

Mateři o příchodu svém a pobytu v Pasově, o jeptiškách a kostelíčku se zázračným obrazem panny Marie, oznamuje, že manžel její do říše jeti se strojí ɔc.

[Z Pasova, 1644.]

Vašnost má nejmilostivější paní, paní mamičko! Vašnosti se mejma poníženejma službama co nejpěkněji poroučím a na pánu Bohu co nejstálejší zdraví, a při tom všechno to, co by Vašnosti na věky těšiti a radovati mohlo, vinšuji. Má nejmilejší paní mamičko! Vašnosti poníženě oznamuji, že sem, chvála pánu Bohu, sem do Pasova šťastně a v dobrém zdraví přijela a mého nejmilejšího pána zde našla; a pán Bůh rač bejt pochválen, všechno mi se šťastně a dobře podle mé vůle vedlo. Pán Bůh rač nás sám dále, jak Vašnosti tam, tak mého nejmilejšího pána i mne zde, opatrovníkem bejti. Můj nejmilejší pán přece musí tam do té říše jeti, ale smejšlím, že zase brzo bohda přijede a já zatím zde vostávati budu. Má nejmilejší paní mamičko! Nemyslím, aby mohlo místo veselejší bejti jako je zde, a k tomu ještě takovej rozkošnej kvartýr máme, právě u vody, kdo kde a kam se plaví, všechno všudy vidíme; k tomu tak těch přepěknejch kostelů tak mnoho a taky veliký zázraky a divy, který se zde v těch kostelích

Digitized by Google

dějí. Tejden sem na cestě byla. Vinšovala bych, abych mohla sem Vašnosti na rukou přenésti, abyste ráčily ten pěknej kostelíček blahoslavený panny Maryje viděti; nežli jeti, a zvláště na voze, bych Vašnosti nepřála, nebo by ste konečně ráčily toho odstonat, jaká to hrozná cesta je z Krumlova až sem, nežli ráčily byste se mušet dát v zenftě nésti, ty nejhroznější kameny kolmo dolů a kolmo nahoru, že by z jednoho mohla duše vyskočit.

Jeptišky mají svůj klášter hned vedle našeho domu, sou takový jako u svatého Jiří v Praze na zámku. To zatím mé potěšení bude u nich bejvat, až pán bohdá šťastně zase přijede. Má nejmilejší paní mamičko! Posílám Vašnosti po Jirkovi vobrázek panny Maryje, nevím, kterak se Vašnosti líbiti bude, nemohla sem tak na spěch žádného na plechu malovaného dostati a neměli žádného hotového kromě ten; nežli dala sem je pro Vašnosti i pro Humprechta naschvále malovati, jak hotovy budou, je Vašnosti pošlu. Všechno se zde od všelijakejch věcí může dostati, nač jen jeden pomyslí, a už pak nejvíce vod těch přepěknejch kožišin všelijakejch hrozné haldy toho mají. Má nejmilejší paní mamičko! Vašnosti pro Boha prosím, račte mi odpustiti, že Vašnosti tak leccos o lecčems píši, a že jakýho smyslu to psaní nemá a k tomu tak pomakulovaný; račte věřit, že sem už toto po třetí přepisovala a dycky něco napíši, že to potom musím přetrhnout. Račte věřit, nevím sama co je mi, všechnu hlavu jakous zmotanou mám, mně se zdá, že mi nejní nic jinšího, nežli že sem teďky už dvě neděle pořád tak málo spala a tak hrubě ráno vstávala. Můj přenejmilejší tloustek dnes odtud k těm kurfištům jede, pán Bůh rač ho sám provázet a šťastně ho zase brzo připrovoditi. Byli sme dnes spolu v tom kostelíč[ku], kde ten vobraz zázračnej blahoslavené panny Maryje je, tak na velkém vrchu je, a nežli se tam přijde, musí se nahoru daleko více nežli tři

Digitized by Google

sta schodů jíti a přes město se musí nejprv daleko jeti. V tom kostelíčku je tak přepěkně, že vypsati nemožná, svíce tak veliký a tlustý, a konečně nemnoho tenší nežli já vejpolky sem, a tak mnoho je jich. Mše dycky stále jedna po druhej vod šesti až do dvanácti, nebo kapucinům ten kostelíček náleží, a hned u něho svůj klášter mají.

Můj nejmilejší pán se Vašnosti poníženě poroučí a za milostivé odpuštění poddaně prosí, že Vašnosti nic nepíše, že tak hrubě do té říše pospíchá, nežli po nejprvnější poště že V. M. psáti a se poníženě poroučeti bude. S tím se Vašnosti, má nejmilejší paní mamičko, poddaně a poníženě poroučím a poníženě prosím, že neračte na svou poslušnou dceru zapomínati, ale vždycky že račte má milostivá paní mamička vostávat a jak mého nejmilejšího pána, tak mne, vždycky v svej milosti zachovati. My vždycky Vašnostiny ve všem nejposlušnější děti do naší smrti vostáváme. *A. J. M. ꝛ C.*

Ten posel, který měl se mnou až do Pasova jíti, když sem mušketýry zase zpátkem domů poslala, s nima taky ušel a ani žádnému slovíčka neřek, že půjde, sic bych byla po něm Vašnosti psala; ani sem ho nepohřešila až druhej den, nebo sem se domnívala, že von se tak zachová podle poručení Vašnostiného a že se mnou půjde až sem.

Její M. urozené paní, paní Zuzaně Černinové, rozené Homutce z Harasova, na Radenině, Choustniku, Mitrovicích a Kostomlatech.

Její Msti paní mateři mé nejmilostivější k dodání. Tábor.

Digitized by Google

Mateři své, aby ji Bůh v novém roce požehnáním dařiti ráčil; zmiňuje se o své dcerušce, chotě svého že očekává a bojí se, kdyby na vojnu zase jeti měl; posýlá několik obrázečků.

[V Pasově, 1644.]

Vašnost má nejmilejší paní, paní mamičko! Za tu velikou milost, že na svou poníženou a do smrti nejposlušnější dceru, má milostivá paní mamičko, zapomínati neračte, Vašnosti se vší poddaností a ponížeností poslušně děkuji; tolikéž taky z toho vzácného vinše, který mému nejmilejšímu pánu i mně vinšovati račte, děkovati nepřestávám. Já pak Vašnosti zase, má nejroztomilejší paní mamičko, jak od mého nejmilejšího pána, tak sama od sebe, v tomto nastávajícím roce předně co nejstálejší zdraví, co největší štěstí a in summa dokonalý kontent srdce Vašnostinýho přeji; není mi možná toho vypsati ani vymluviti, co mé srdce Vašnosti každé okamžení na pánu Bohu žádá a vinšuje, ačkoliv to všechno málo jest proti těm velkým milostem, které jste mi vždycky činiti ráčily a ještě vždy činiti račte.

Mého nejmilejšího tloustka ještě až dosavad zase u sebe nemám, nežli tento tejden ho trošku počekávám, ale ne dokonce, až bohda s neděle, tu ho dokonce čekati budu; již tři neděle v pátek budou, jak odsud jel a prál mi konečně, že zase musí přijet ve třech nebo ve čtyřech nedělích. Zde se konečně praví, že J. M. C. i J. M. arcikníže do Prahy pojedou, ale Jí M. císařovna v Linci zůstane. Sem jest také k zdejším místodržícím posláno, aby všichni landkočí pohotově byli: ale všichni zde málo o tom smejšlejí, aby mělo z té jízdy co býti, poněvadž od Prahy nepřítel tak blízko jest. Toto konečně taky pravějí, že sám císař aneb arcikníže do pole pojede. Můj Bože! jáť sem se již k tomu k vůli srdečně naplakala, třebas by musel pán můj zase na vojnu jeti. Ach Bože! nedejž mi toho

Digitized by Google

dočkati; račte věřiti, mně se zdá, že by to má smrt byla, abych ho tak opět měla vzdálena býti. Neníčky se taky o něho tak hrozně starám, aby se mu něco nepřihodilo; nesmím Vašnosti napsati, pro jakou příčinu se starám, kdo ví, mnohdykrát se psaní leckams dostane, nežli, má nejmilejší paní [mamičko], mně se zdá, že se račte dovtípit. Není toho pana ujce více v Praze, ani se neví dojista kde jest jel; ale naposled se tomu těším, že pán Bůh v sebe doufající všudy na všech místech, by pak i byli uprostřed nepřátel svých, opatrovati a mocně chrániti ráčí. Mně by se zde, poněvadž tak sama zde jsem, srdečně stejskalo, kdyby se zde tak přepěkné služby boží nevykonávaly; ale to mé všechno potěšení: kostely a potom mezi jeptišky do kláštera jíti, to má zde kratochvíl je. Včera jsem tam u nich v klášteře jedla. Dala jsem některé jídlo přistrojiti a tam jsem to dala nésti, a tak všechny jeptišky musily potom se mnou jísti; tak mi za to děkovaly, že mi se již až z jejich děkování stejskalo.

Vašnosti, má nejmilejší paní mamičko, taky oznamuji, že, chvála pánu Bohu, mé skvrny, které jsem na rukou měla, nežli jsem sem dojela, všechny sešly, tak že neníčko ani poškvrnky na mém těle nemám. Konečně to mohu říci a na svědomí, že od té hodiny, jak jsem sobě umínila v Budějovicích v kapli blahoslavené panny Maryje mši svatou slyšeti a špatný dárek jí obětovati a za přímluvu ji prositi k jejímu nejmilejšímu synu, aby ráčil ode mne ty skvrny odníti, že jsou ihned mi mizely, a nežli jsem sem do Pasova dojela, málo a zřídka kde kterou měla.

Má nejmilejší paní mamičko! Teď Vašnosti koliko obrázečků do malých knížeček, jak je u sebe nositi račte, posýlám. Mohla bych se rozpuknout na toho zdejšího malíře o ty plechové obrázky: již mi konečně připověděl, že v osmi dnech budou hotovy; vždycky se vymlouvá, že barvy v zimě nechtějí

Digitized by Google

tak schnout jako v létě, a proto že nemohou býti tak brzo hotovy. Má nejmilejší paní mamičko! Kdež mi kapitolku dávati račte, že o Zuzance v mém psaní jsem ani zmínku neudělala: račte věřiti, nevím kterak mi se to přihodilo; mně se zdá, že to ta příčina byla, že jsem to psaní večer psala a všechna ospalá byla. Má nejmilejší paní mamičko! Račte mi toho konečně věřiti, že sem na ni i pán z gruntu srdce laskavi, a konečně laskavější, nežli kdyby u nás byla. Vašnosti poníženě prosím, račte ji vždycky milostivě sobě poručenou míti a ode mne ji pomilovati. S tím se Vašnosti poníženě, jak mého nejmilejšího pána, tak sama sebe, do milosti a lásky poručenou činím a vždycky Vašnosti prositi nepřestávám, že naší nejmilostivější paní mamičkou zůstávati račte. My vždycky Vašnostiny ve všem nejposlušnější a nejponíženější děti až do naší smrti zůstáváme. *A. M.*

Mej nejmilostivější pani, pani mamiče k dodání.

Oznamuje mateři své o klášteře jeptišek v Pasově, posílá jí obrázky, klíč od sklepa i prosí, aby »poslušnou schovaničku« pomilovala a odepsala.

Z Pasova, 3. ledna 1645.

Vašnost má nejmilostivější paní, paní mamičko! Vašnosti se mejma poníženejma službama do milosti a lásky co nejpěkněji poroučím, a na pánu Bohu to nejstálejší zdraví a při tom všechno to, co by Vašnosti na věky těšiti a radovati mohlo, vinšuji. Má nejmilejší paní mamičko! Já sem z toho zarmoucena, že tak dlouho nevím, kterak se račte míti a jestli zdrávy bejti račte; já, chvála pánu Bohu, mírně zdráva sem a mé všechno potěšení zde mám ten kostelíček blahoslavené panny Maryje. Teď Vašnosti koliks vobrázků posýlám a rozarium,

Digitized by Google

který mi jeptišky darovaly; ještě ten Vašnostin plechovej vobrázek nejní hotovej. Taky sou zde pravdomluvní řemesnici, rovně jako v Táboře. Jen sem ještě jednou byla v kláštеře u jeptišek, je jich hrubě mnoho a mnoho hrubě pěkných, mladých je mezi nima. Nejníčko se taky, co sem zde, dala jedna slečna z Hasenfeldu do kláštera, taky hrubě čistá. Jen všechno samy muzicírují, samy hrají na varhany, na housličky, na bas, samy zpívají; je zde hrubě mnoho kostelů a klášterů, ale v celém Pasově nikdež tak pěkná muzika není jako u nich. Tak se hrubě zamilovala do mne ta abatyše a prosila mne, abych jí odpustila, aby mne směla dcerou jmenovat. Tak se hrubě divila, že sem Češka, když sem jí prála, a dosavád nevěří, abych měla Češkou být; je po rodu hrabinka z Cinzendorfu. Má nejmilejší paní mamičko! Což sem já se o Vašnosti hrozně minutej tejden starala. Páter rektor od jezovitů u mne často bejvá a dycky když jaký noviny ví, teda mně zkazuje; pak mi zkázal, že by nepřítel měl konečně do Čech táhnouti: račte věřit, že sem nevěděla co starostí dělati, ale zase sem se potěšila, když mi posel z Pacova přišel, že nic takového nepovídal, ani hejtman mi nic nepsal.

Má nejmilejší paní mamičko! Teď Vašnosti od sklepa klíč posílám a poníženě za milostivé odpuštění prosím, že se smím o to pokusiti a Vašnost, má milostivá paní mamičko, s tím zaneprázdniti a Vašnosti poslušně prositi: když hejtman pošle, abyste mu ráčily poručiti ty kotle od páleného vydati. Má nejmilejší paní mamičko! Teď malou ceduličku panně tetě posílám, Vašnosti poníženě prosím, když jaká příležitost bude, račte ji poslati. Vašnosti poníženě prosím, račte ode mne bratra i sestru pěkně pozdravovati a Vašnostinu poslušnou schovaničku pomilovati; onehdy mi se o ní zdálo, že je umřela a Vašnost že ste ráčily tak pro ni plakat. Heřman pro pána Boha aby se šetřil, dycky mi se cos o něm zdá, že ho v ňákej

Digitized by Google

starej, červenej kamizole vobleèeného vidím. Vašnosti poslušně prosím, toho klíče račte jen u sebe nechati a neračte mi ho zase posílat, hejtmanovi poroučím, aby za mnou sem hned zase jiného posla poslal. Vašnosti poddaně prosím, račte se tak mnoho ponížiti a mne tak hodnou učiniti a některý málo slovíčko napsati, kterak se jmíti račte. S tím Vašnosti mého nejmilejšího pána i sebe poníženě do milosti a lásky poroučím, a Vašnosti poddaně prosím, že naše milostivá paní mamička vždycky vostávati račte. My vždycky Vašnostiny ve všem nejponíženější a nejposlušnější děti do naší smrti vostáváme.

Actum v Pasově 3. Januarii. *A. J. M. ꝛ C.*

Mateři své o nemoci a svém uzdravení, posílá od jeptišek obrázek, pentličky a »kontrfekty« zázračné panny Marie.

V Pasově, 16. ledna 1645.

Vašnost má nejmilejší paní mamičko! Vašnosti se mýma poddanýma a do mé smrti poslušnýma službama do milosti a lásky poníženě a poslušně poručena činím, a na pánu Bohu předně to nejlepší dobré zdraví a potom všechno to, co by Vašnosti na věky těšiti a radovati mohlo, z gruntu mého srdce vinšuji. Má nejmilejší paní mamičko! Že nepříliš zdrávy býti račte, z toho srdečně zarmoucena jsem; Bože! račiž Vašnost pro své milosrdenství sám pozdraviti. Já, chvála pánu Bohu! také neníčko zase trochu zdravější jsem; na outerek v noci taky jsem tak hrubě na kámen stonala, že jsem sobě nevěděla co počíti. Potom jsem v outerej celý den ležela, ani jsem se hnout nesměla, jak jsem se nejméně hnula, teda mi to nejprv přišlo do srdce, potom do žaludku, z žaludku do prsu a potom do zad, tak že jsem ani dechnout nemohla. Nemyslím jináč, nežli že je to musel kámen býti; trochu jsem

*

Digitized by Google

se nastudila, taky smejšlím, že je mi to z nastuzení přišlo. Potom mi má hospodyně udělala lékařství. Vzala takovou leczeltli, jak Vašnosti teď jednu posilám, a ukrojila jí kus, tak co by mohlo dosti na žaludek býti, a dala ji na uhlí, aby se trochu obměkćila, potom ji vzala z uhlí a čistě ji spíchala nožem, a vzala kdoulového, peluňkového a mastiksového oleje, všechny ty oleje spolu smíchala a je ohřála na uhlí, a když teply byly, vlila je na tu leczeltli, aby se do ní vtáhly, vohříla ji čistě, a taky tu leczeltli posypala muškátovou kůlkou, a potom ji zavinula do šátku a co nejteplejší jsem vydržeti mohla, mi na žaludek přiložila. Chvála pánu Bohu! dříve než v hodině mi se to všechno spokojilo. A potom taky prála, že nemůže nic lepšího býti, jako tři skoky od zajíce vzíti, stlouci je a přijíti v čemkoli, že tak hrubě dobré jsou a kámen ven z člověka ženou, a by nevím jak veliký byl, teda že musí od člověka jíti. Toto taky má hrubě dobré pro kámen býti: vzíti něco těch kamínků od mišpulí, jak v mišpulích vnitř jsou, a stlouci je, a potom, když stlučeny jsou, vzíti toho prášku, co může do štipce vzíti, a v čemkoli ten prášek přijíti. Podle poručení Vašnostiného jsem se tak zachovala a jeptiškám to, co poroučeti račte, dala. Že, chvála pánu Bohu! tak jak psáti račte, Vašnostiny děti, velcí i malí, zdrávi jsou, z toho srdečně potěšena jsem, pán Bůh rač jich sám dále chrániti a pozdravitelem býti; dejž Bože, aby Vašnost obzvláště Zuzanka ničím neobtěžovala a nikdy k žádné nejmenší nepříležitosti nebyla. Má nejmilejší paní mamičko! Byste mne jen ráčily nechati, abych byla předce jen tu šilhavou s pannou tetou do Prahy poslala, nebo jsem já dobře věděla, že ona vazení nenechá; mně se zdá — račte odpustiti — a bych ji tu šelmu měla, že bych zlostí kousala, že ona má Vašnosti takovou nepříležitost dělati; račte věřiti, že je vší lehkomyslnosti plna. Ta dobrá žena, ta kojná chůva, jáť vím, ona za Zuzanku ráda by dý-

Digitized by Google

chala, kdyby možná bylo. Má nejmilejší paní mamičko! Srdečně ráda slyším, že račte psáti, že Zuzrle bude k pánu podobna, říkávají: že jsou to šťastné děti, když jest dcera k otci a syn k mateři podobný. Můj nejmilejší holeček nejníčko v Norimberce jest, všichni kurfiršti se tam sjedou, k kterýmž pán poslán jest a budou tam lantag držeti. Smejšlím, že bohdá asi ve čtrnácti dnech pán přijede. Zde se konečně minulý týden prálo, že J. M. C. a J. M. arcikníže do Prahy pojedou; ale neníčky se zase o tom mlčí, nevím, jestli co z toho bude, ale by i do Prahy jeli, teda J. M. císařovna tu v Linci zůstane, a málo některý den by se tam zdrželi, tak jak se praví, jen toliko, aby ten lid, který okolo Prahy jest, shlédli.

Jeptišky Vašnosti teď pentličky do knížek posílají a obrázek, a poníženě děkují a že konečně se za Vašnost k pánu Bohu modliti budou. Až, dá pán Bůh, přijedu, budu Vašnosti mnoho o tom takovém obrazu rozprávěti, jaké jsou se velké divy s tím obrazem staly, a konečně, má nejmilejší paní mamičko, račte si toho obrázku mnoho vážiti. Posílám pár obrázků plechových panny Maryje, nevím, kterak se Vašnosti líbiti budou; konečně je ten nejlepší malíř zde maloval a z toho zázračného obrazu blahoslavené panny Marie kontrfekt bral, kterej se Vašnosti bude líbiti, má nejmilejší paní mamičko, račte pro sebe vzíti a jeden Humprechtovi dáti. Dnes právě do Etinku pojedu a blahoslavené panny Marie taky hrubě zázračný kostelíček navštívím a za Vašnost, má nejmilejší paní mamičko, a za všechny mé nejmilejší krevní přátely se pánu Bohu modliti budu. Je deset mil odtud, smejšlím, bohdá že tam ve dvou dnech budu.

Vašnosti poníženě prosím, račte mé nejmilejší bratří, sestru, pana Kapouna ode mne pěkně pozdravovati a jim poroučeti, a mou přemilou Zuzrličku pomilovati a pleskáneček dáti. Má nejmilejší paní mamičko! Pro Boha neračte se trápiti s nimi

Digitized by Google

a račte tu šilhavou zahnati. A tak se Vašnosti, má nejmilejší paní mamičko, poddaně poroučím a Vašnosti poníženě prosím, že neračte na své poslušné děti zapomínati, ale nás vždycky v své milosti zachovati. My Vašnostiny do našeho posledního dechnutí ve všem nejposlušnější děti zůstáváme a zůstaneme.

Actum v Pasově, 16. Januarii. *A J. M. ꝛ C.*

Mateři své o novinách z Čech, o rozloučení se s manželem, o nemoci své ꝛc.

V Pasově 26. února 1645.

Vašnost, má nejmilostivější paní, paní mamičko! Že chvála pánu Bohu všichni zdrávi býti račte, nad tím se srdečně těším, nežli že s těmi vojáky tak soužena býti račte, toho Vašnosti srdečně nepřeji; Bože! račiž Vašnosti sám z toho pomocníkem býti a těch vojáků Vašnosť sprostiti. Já jsem tento tejden srdečně zarmoucena byla: přicházejí sem každý týden noviny, pak tento týden bylo v nich, že nepřítel u Prahy jest a že pálí, plundruje a všechno béře, co popadnout může; ale já jsem toho předce dokonce nevěřila, nežli posla jsem s velikou žádostí vždycky čekala, abych mohla zvěděti, kterak v Čechách jest.

Má nejmilejší paní mamičko! Já se musím nyněčko sama fecsirovat; jak jsem Vašnosti byla psala, že zde tak veselo jest, na světě co jsem [. . .] již té veselosti zdejší syta, kromě toho přerozkošného kostelíčka: »Unser liebe Frau Hilf,« toť má zde všechna radost, a klášter, v klášteře mezi jeptiškami vždycky vařena pečena jsem. Má nejmilejší paní mamičko! Já Vašnosti srdečně toho věřím, že v Táboře tak smutno jest, ono tam v tom Táboře, tuším, jak živo veselo není; nežli mnozí lidé, tuším, aby v ňáký šatlavě byli, dycky předce veseli jsou.

Digitized by Google

S mým nejmilejším Zicháčkem s velikým pláčem jsme se rozžehnali, ale mám k pánu Bohu a k blahoslavené panně Maryji tu naději, že bohdá šťastně zase se spolu brzo shledáme, a připověděl mi taky, že jen jak jistotně zví, kde JMCská stále zůstávati bude, že mne hned tam dá převézti, abychme spolu byli. Má nejmilejší paní mamičko! Kéž jest mi možná s Vašností mluvit jen asi čtvrt hodiny, abych Vašnosti mohla něco povědíti. Co já se vždycky pilně ptám, jestli císařovna do Prahy pojede: nežli jak bych konečně zvěděla, že by do Prahy jela, teda bych hned do Lince po vodě a s císařovnou do Čech jela, a pán mi taky prál, abych tak udělala; nežli není ani toho nejmenšího slyšet, nežli tento tejden zde to konečně pravějí, že sem přijede a některý čas zde zůstávati bude, tak nevím, jestli se stane anebo ne.

Má nejmilejší paní mamičko! Jest pravda, že jsem na píchání stonala, neboť jsem tak hrozně porušena byla, že jsem skoro dýchat nemohla, a to všechno můj nejmilejší Zicháček vinen byl; uměl Vašnosti, má milostivá paní mamičko, povědít, že jsem stonala, ale toho neuměl povědít, že tím vinen byl. Ale neníčko, chvála pánu Bohu, zase zdráva jsem. Mou nejmilejší Zuzrličku skrze toto psaníčko srdečně miluji a z gruntu mého srdce se těším, jedno, že račte její tak milostivá paní babička být a druhé, že se tak rozkošnou dělá. Bože! dejž jí šťastnej a brzkej zrost, aby se Vašnosti mohla těch velkých milostí odsluhovat a Vašnostiny šlépěje líbat; my pak rodičové, Bože! dejž nám to štěstí, abychom Vašnosti vždycky mohli ty nejpříjemnější a nejposlušnější služby prokazovati a do naší smrti tím nejmenším nezarmucovati. Má nejmilejší paní mamičko! Račte koho kolivěč chtíti vzíti k Zuzance z Pacova; já jsem myslila tak na pohlížení že by se ta Mrázovského dcera hodila, ale poněvadž tak stonavá, teda daremné jest s ní. Dorna Vašnosti by mohla povědít, která by se hodila,

Digitized by Google

nebo je ona tam všechny zná. Vašnosti poníženě prosím, račte mých nejmilejších bratrů i sestru pěkně pozdravovat. S tím se Vašnosti, má nejmilostivější paní mamičko, poníženě poručena činím a vždycky nepřestávám poníženě prositi, že má nejmilostivější paní mamička vostávati račte; já Vašnostina vždycky ve všem nejposlušnější a nejponíženější dcera do mý smrti vostávám

Actum v Pasově 26. února. *A. J. M. ꝛ C.*

P. S. Má nejmilejší paní mamičko! Musím se Vašnosti pochlubiti, že jsem se zde všelijakému řemeslu naučila a obzvláštně zlatnickému, hned dokonalým zlatníkem jsem; všelijaké řetízky umím dělati, pozlatiti, postříbřovati, tak dobře truc kterému zlatníku.

Poroučí se do milosti a lásky mateřské.

Bez místa i dat. [1645.]

Vašnost má nejmilostivější paní, paní mamičko! Vašnosti se mejma poníženejma a poslušnejma službama co nejpěkněji poroučím a na pánu Bohu to nejstálejší zdraví a přitom všechno to, co by Vašnosti na věky těšiti a radovati mohlo, vinšuji. Má milostivá paní mamičko! Z mého srdce bych sobě vinšovala, abych mohla tak šťastna bejt a spolu s mejm nejmilejším pánem Vašnosti poníženě ruce líbat, ale poněvadž to nejníčko bejti nemohlo, bohdá se těším, že brzo to štěstí budu míti Vašnosti poníženě sloužiti a ruce líbati. Má nejmilejší paní mamičko! Já se srdečně raduji, že Zuzanka, chvála pánu Bohu, zdráva je a tak čistá, nad tím pak ještě větší radost mám, že račte její tak milostivá paní babička bejti; té velké milosti jak my rodičové tak ona se bohdá Vašnosti do naší smrti odsluhovati budem. Zatím pak Vašnosti vždycky poní-

Digitized by Google

ženě prosíme, že naše milostivá paní mamička ve všem zůstávati račte; my vždycky Vašnostiny ve všem nejposlušnější a nejponíženější do naší smrti vostáváme *A. J. M. ꝛ C.*

Vašnosti poníženě prosím, račte mých nejmilejších bratří, sestru, pana Kapouna pěkně pozdravovat. Vašnosti poníženě prosím, račte poručiti mému nejmilejšímu srdci, aby zase brzo ke mně přijel, nebo poslal, nebo vím, že vždycky Vašnostin ve všem poslušný syn jest a do smrti poslušen Vašnosti zůstávati bude.

Stýská si, že často od manžela svého oddělena býti musí, potěšuje mateř svou v rozličném trápení a prosí, aby jí zprávu o sobě podala oc.

Bez místa i dat. [1645.]

Vašnost má nejmilejší paní, paní mamičko! Vašnosti se mejma poníženejma službama poslušně a poddaně do milosti a lásky poroučím a na pánu Bohu to nejstálejší zdraví a přitom všechno, co by Vašnosti na věky těšiti a radovati mohlo, vinšuji. Má nejmilejší paní mamičko! Z gruntu mého srdce se starám o Vašnosti, že tam všechna vyděšena a zarmoucena býti račte. Bože! rač Vašnosti sám potěšitelem a ochráncem býti. Jistě že bych sobě to za největší štěstí na světě pokládala, kdyby možná bylo, abych Vašnosti mohla sem na rukou přenésti a tam z těch šustů vysvoboditi. Můj nejmilejší pán tak toho srdečně lituje, že je tam k Vašnosti nemoh jeti, když z Prahy jeli, nebo že sou prej tak na pospěch jeli, jakoby z ohně [....]; přijel sem ke mně napřed před císařem, a dva dni tu pobyl a potom hned musel zase k císaři jeti do Vídně. Ačkoliv byl by rád srdečně mne s sebou vzal, ale z Vídně se všichni taky zase ujížděti strojí a to pro toho Ragoczi, že jest tak silnej a Vídně oblehnouti chce, a k tomu ještě na to neštěstí

Digitized by Google

pána do Polska poslati chce císař v poselství, tu bych vopět nevím jak dlouho pána neviděla. Račte věřit, má nejmilostivější paní mamičko, že bych sobě již radči smrt vinšovala, nežli abych tak živa byla, jak nejníčko sem, aby pán jinde a já taky jinde byla; konečně že mi to za smrt těžký přijde. Já zde v tej největší tesknosti a zarmoucení zůstávám a vždycky tu největší starost, jedno o Vašnosti a druhý o pána, mám, a tisíckrát sobě za den vinšuji, abych mohla tak šťastna bejti a Vašnost, má roztomilá mamičko, zde míti, nebo já se tak hrozně bojím, že [...] tam račte nemocna od velkého podĕšení a starostí bejti; a k tomu ještě slyším, má nejmilejší paní mamičko, že Vašnosti před branou tak mnoho sejrů, másla a pláten pobrali. Má nejmilejší paní, paní mamičko! Pro Boha V. M. prosím, neračte sobě ničeho tak hrubě k srdci připouštěti, pán Bůh je mocnej, může Vašnosti zase stokráte více nadĕliti. Ach! což by po všem bylo, kdybyste, má nejmilejší paní mamičko, ráčily do ňáký těžký nemoci padnouti a, čeho pane Ježíši Kriste pro své veliké milosrdenství zachovati rač, i třebas potom o zdraví. My se jináč nedomejšlíme, než že náš Pacov všechen vyplundrovanej je [....] po správě kočího; jeden kočí tam z Pacova ujel a sem přijel, povídá, když je votud ujížděl, že nepřátelská partaj tam pět set koní silná byla. Já nevím, jak dlouho ještě zde budu, nebo nepřítel všecek se k Kremži dal a tu přes Donaj jíti chce, a tak zde vostati nebudu moci, ani v Salzburku, smejšlím, že bych někam do Stajermarku jeti musela. Když jsem sem jela, nemyslila sem, aby tak mělo zle bejti, jak je zde. Povídají, že v Táboře tak hrozně mnoho panstva je, že v jednom domě šest pánů je. Má nejmilejší paní mamičko! Já již tak dlouhej čas vo Vašnosti nic nevím a vod té doby sem žádného psaní od Vašnosti nedostala, jak tehdáž, když pán v Táboře byl a posla ke mně sem poslal, tehdáž mi taky psaníčko od Vašnosti přines. Vašnosti

Digitized by Google

poddaně prosím, račte mne tak hodnou míti a mně některý slovíčko, když lokaj zase spátkem pojede, napsati, abych mohla věděti, kterak se, má nejmilejší paní mamičko, jmíti račte. Mou nejmilejší Zuzrličku nastokráte miluji a poroučím, aby Vašnosti ničím nesužovala a nermoutila, nebo beztoho vím, má nejmilejší paní mamičko, že všelikejch trápení dosti míti račte; ale však Vašnosti poníženě prosím, neračte se tak hrubě starati a sobě tak toho hrubě v hlavu bráti, pán Bůh je mocnej, věře jeho svaté, božské milosti, že brzy ráčí všechno zlé v dobré proměniti a nám tu milost Vašnostinejm poslušnejm dětem dáti, brzo Vašnosti poslušně sloužiti. A tak se Vašnosti, má nejmilejší paní mamičko, poslušně poroučím a Vašnosti tam i mé nejmilejší bratří, sestru, Zuzanku v všemohoucího Boha v jeho svatou ochranu poroučím a Vašnostina vždycky ve všem nejposlušnější dcera zůstávám. *J. A. M. ꝛ C.*

Mé nejmilejší bratří a sestry nastokráte pěkně pozdravuji. Vašnosti poníženě prosím, když ňáká příležitost bude, račte to psaníčko panně tetě do Prahy poslati.

Její M^{ti} mé nejmilostivější paní, paní mamičce k dodání. Tábor.

Oznamuje mateři své, že do Lince z Pasova přijela, manžel její »Zicháček, chudinka« že ani čtvrt hodiny pro namáhavou službu pokoje nemá, lituje »přemilých hospodářských věcí«, kteréž jí v Pacově pobrány byly oc.

[V Linci. 1645.]

Vašnost, má nejmilostivější paní, paní mamičko! Vašnosti se mejma poslušnejma službami co nejpěkněji poroučím a na pánu Bohu to nejstálejší zdraví a přitom všechno to, co by Vašnost, má milostivá paní mamičko, na věky těšiti a radovati mohlo, srdečně vinšuji. Má nejmilejší paní mamičko! Já

Digitized by Google

se za nešťastnou býti pokládám, že od Vašnosti tak dlouhý čas žádného psaníčka nedostávám a dokonce nic nevím, kterak se jmíti a jestli zdrávy býti račte. My, chvála pánu Bohu, mírně zdrávi jsme. Já nejníčko zde v Linci vostávám; před vosmi dnima, když pán z Vídně sem přijel, tedy jsem taky sem z Pasova po vodě přijela a zde nejníčko vostávati budu, dokud pán ke mně sem zase nepřijede, anebo pro mne, abych k němu jela, nepošle. Dnes s J. M. arcikníže tem do Vídně jede. J. M. arcikníže zase, pravějí, sem přijede hrubě brzo, nebo dokonce žádného z kamrherů s sebou nevzal, kromě nejvyššího komorníka a mého pána, jiní všichni zde zůstali. Pán by byl tam do Vídně nejel, nežli J. M. arcikníže mu oustně poručiti ráčil, aby jel.

Má nejmilejší paní mamičko! Konečně mi se ten čas, co sem Vašnosti neviděla, sto let zdá býti, za mé největší štěstí bych sobě pokládala, abych Vašnosti brzo šťastně viděti mohla a Vašnosti poddaně sloužiti. Když sme řeřápka jedli, srdečně sme na Vašnosti i na všechny spomínali, nebyl žádnej u nás nežli nejvyšší kanclíř ode dvora a jeho strejc; vidíme taky, že ste neráčily na nás, jakožto na své nejposlušnější děti, zapomenout, ale že ste nás ráčily v svej milostivej a laskavej paměti míti. Zuzrličku na stokráte oba dva milujeme a jí poroučíme, aby čistě spěšně rostla, tak aby brzo mohla své nejmilostivější paní babičce třevíčky pucovati a u nich pentličku líbati. Ach, má nejmilejší paní mamičko! Co je mi tam v tom Pacově těch přemilejch hospodářskejch věcí líto, a zvláště pak těch vod a tý hojící masti, jak sem ji Vašnosti trošku dala, bylo jí tam více nežli v pintu hrnec; a ta mast se nemůže každej rok dělat, nebo ten divokej pastrnák nekaždý rok roste, nežli ještě na to štěstí sem trošku taky jí sebou vzala. Těch přemilejch semen sem taky ještě tak mnoho měla, ani prej zrnka žádného nezůstalo a ani co kousku síti nemají. Vašnosti poníženě prosím, má nejmilejší paní [mamičko], jestli

Digitized by Google

byste jich něco trošku mimo svou potřebu jmíti ráčily, račte mi jich něco poručiti dáti. Těch semen sou dobře soldáti nevzali, nežli z města někdo, jak sou prej vice brali všechno více měšťani nežli vojáci. Toho koberce je mně hrubě líto, jak ho Bětka šila, byl prej tak hrubě pěknej, psala mi paní Anna, že je po vojácích zůstal, že ta stará Kateřina prála, ale potom že jej někdo z města vzíti musel. Má nejmilejší paní mamičko! Co se Vašnosti kolivěc líbí, račte jim moct dáti síti, nebo já jim nic nejníčko nemohu poslati, však by mi to na cestě vzali.

Můj nejmilejší Zicháček Vašnosti poddaně prosí, abyste mu ráčily milostivě odpustiti, že Vašnosti nepíše, že co nejdříve Vašnosti poslušně psáti bude; to mohu říct, že chudinka ani čtvrt hodiny pokoje nemá. Nejníčko k tomu ještě taky má službu, dycky chudinka musel ve čtyry vstávat a ve dvanáct spat jit, ani nikda nemoh se mnou večeřívati, a vo polednách dycky sme ve dvě ordinari jídávali, nad míru ho to mrzelo, že ani vyspat ani najést se nemoh. Když sme nejlípěji počali spat, teda drabant přišel, aby pán k arcikníženi jel, a tak velikou nepříležitost musí při téj službě trpět. S tím se Vašnosti voba dva poníženě poručena činíme a vždycky poddaně prosíme, abyste ráčily naše nejmilostivější paní mamička vostávati; my vždycky Vašnostiny ve všem nejposlušnější děti do naší smrti vostáváme. *A. J. M. ꝛ C.*

Její Mti mej nejmilejši pani, pani mamičce do Prahy k dodání.

Žaluje mateři své, že choť její do říše jeti musel a co jí »bohaprázdná« Dorna udělala.

V Linci, 21. května 1645.

Vašnost, má nejmilejší paní, paní mamičko! Vašnosti se mejma poníženejma a poslušnejma službama do milosti a lásky

Digitized by Google

co nejpěkněji poroučím, a na pánu Bohu předně to nejstálejší zdraví a přitom dokonalý kontent srdce Vašnostinýho vinšuji. Vašnostino psaníčko s poníženou reverencí jsem přijala a srdečně se zarmoutila, že jak Vašnost, má milostivá paní mamičko, tak můj přemilý brat hrubě neduživi zůstávati račte; Bože! pro své milosrdenství, račiž jak Vašnost tak jeho sám šťastně k prvnějšímu dobrému zdraví přivésti a za mnohá prodloužilá léta šťastně při něm zachovati. Já tak prostředně zdráva jsem, nyníčky vždycky každé ráno kozí mlíko piji, asi ještě osm dní budu je užívati. Má nejmilejší paní, paní mamičko! Vašnosti žaluji, že vždycky tak samotna jako holibička zůstávati musím; můj nejmilejší Zicháček přijel sem do Lince ke mně z Vídně, a nic více jen dva dni u mne zde zůstal, i musel hned zase na poště do říše proti knížeti z Lotrinku jeti, nebo jest od císaře a arciknížete proti němu poslán a má ho sem s jeho armádou přivésti. Druhé Vašnosti žaluji, že již opět na tu vojnu musí jeti, a jest nyníčko jeneral-vachtmistrem udělán, ale však jím nezůstane, nežli více bude udělán, jestli přece budou chtíti, aby na tu vojnu jel. Má milostivá paní mamičko! Strany toho vína, které v Praze jest, nercili to a z toho, které v Táboře máme, račte ho vzíti, co se Vašnosti líbí, nebo naše největší radost jest, když Vašnosti poslušně sloužiti můžeme; všechno, co na světě máme a míti budeme, k Vašnostiné poslušné službě jest.

Má nejmilejší paní mamičko! Račtež hledět, co jest mi ta bohaprázdná Dorotka udělala, jen proto, aby mohla pryč přijíti, poněvadž jsem jí pustiti nechtěla, až jinou dostanu. Beze vší všudy příčiny, konečně mohu to říci, Marjánku a Ančku tak mi zbila, že jsou jako ňáká hovada jen tak v krvi ležely. Barbory zde není, nebo v Pasově jsem ji nechala. Když je tak bila, já na procházce byla. Já domů přijedu, volám je, ona ke mně žádná nejde; já jdu do jejich světnice, ony jen

Digitized by Google

tak jako umrlé leží. Tu jsem já se tak hrozně lekla, že až dosavad toho zažívám. Tu já se ptám: co jest tu bylo? já jim ještě věřiti nechtěla. Hospodyně však toho domu, kde jsem, sama ke mně přišla a povídala, že jest je beze vší příčiny bila hrozným železným pohrabáčem, až potom tak ustala, že jich více biti nemohla. Jen před tím prej kuchařovi prála: že ona něco udělá, že někdo na ni pamatovati musí a že z domu půjde. Když je tak hrozně zbila, vzala své šaty, z domu šla; a co více udělala, co na pannu nenáleží, to Vašnosti psáti nesmím. Konečně není hodna, že jest u mne byla a není jí hodno té osobě věřiti.

Má nejmilejší paní mamičko! Kdež mi račte poroučeti, abych napsala, jest-li zase v naději jsem: má milostivá paní mamičko, ještě až dosaváde o tom nic nevím. Nad Zuzrličkou se srdečně těším, že se tak čistě dělá; než jen ať, pro pána Boha, nemá tak velkého nosu jako pantáta, sic takto bude všechna čista. Vašnosti poníženě prosím, račtež se tak mnoho ponížiti a jak mé nejmilejší bratři, sestru, pannu tetu, pana Kapouna na stokrát ode mne pěkně pozdravovati. Ta Dorotka to proto udělala, aby jen k tomu Vlachovi hofmistrovi co nejdříve mohla přijíti a u něho býti, neboť je on už dávno od nás pryč a své odpuštění dostal; pak on ji chce u sebe — račte odpustiti — za k.... míti. A tak se Vašnosti poslušně poručenou činím a vždycky poníženě prosím, že naše nejmilostivější paní mamička ostávati račte, my vždycky Vašnostiny ve všem nejposlušnější děti do naší smrti zůstanem.

V Linci, 21. května. *A. M.*

Na vloženém lístečku: P. S. Má nejmilejší paní mamičko! Vašnosti poddaně prosím, že se račte pro mne tak mnoho ponížiti a se poptati po ňákým stavu rytířským pacholeti, nebo ho pilně potřebuji a nejníčko žádnýho pážete nemám, hrubě

Digitized by Google

mi to těžko je. Pán Brochyni k sobě vzal a taky von již hrubě velkej pro mne byl, tak bych ráda, aby asi v Hanzlovej vejši byl, i byť by trochu větší byl. Vašnosti poníženě prosím, račte mi tu milost učiniti a mi napsati, jest-li bych ho mohla dostat a kdo po rodu je. Já bych už hleděla, abych ho mohla sem k sobe ňák dostat. Vašnosti poslušně prosím, račte mi milostivě odpustiti, že Vašnosti smím s tím zaneprazdňovati. Panna teta mi byla pravila, že o tak čistým stavu rytířskýho pacholeti ví: nežli já bych ráda něco čistýho, milostnýho měla. S tím Vašnosti poníženě nožičku líbám.

Mateři své, že jí hlava pobolívá oc.

V Linci, 30. května 1645.

Vašnost, má nejmilejší paní, paní mamičko! Vašnosti se mejma poslušnejma službama co nejpěkněji do milosti a lásky poroučím a na pánu Bohu jak předně Vašnosti, tak všechněm Vašnosti příjemným a milým lidem, to nejstálejší zdraví a dokonalý kontent vinšuji. Má milostivá paní mamičko! Vašnostino milostivé psaníčko jsem skrze pana Tajcha dostala a z něho vyrozuměla, že prostředně zdrávy býti račte; Bože! račiž Vašnost sám k dobrému a dokonalému zdraví šťastně přivésti a při tom dobrém a dlouho trvajícím zdraví za mnohá prodloužilá léta zachovati. Já, chvála pánu Bohu! v životě zdráva jsem, nežli má hlava mne hrubě trápí, již více než od tří měsíců mne tak hrozně vždycky bolí, že někdy jako omámena chodím; velikou bolestí mně hrozně vlasy lezou, a mně jich tak hrozně líto je. Bože! račiž mne té bolesti hlavy sám sprostiti.

Má nejmilejší paní mamičko! Zde neníčky jarmark byl, ale všichni pravějí, že proti těm ostatním, které zde bejvaly,

Digitized by Google

že stín jest byl. Já jsem něco hrubě špatného pro Vašnost, má milostivá paní mamičko, koupila, ale i to nesmím Vašnosti poslati, nebo divy povídají, jaká nebezpečnost neníčky na cestách jest. Zde je ten obyčej, že když jest jarmark, že se všechen fraucimor spolu sejde a potom na jarmark jdou. Já jsem se jim dva dni vymluvila a nechtěla jsem s nimi po něm choditi, třetí den samy všechny ke mně přišly a mne skoro mocí vzaly, i musela jsem s nimi taky chodit. Mé srdce o tom vědělo, nežli že nemohlo povědít, že já toho jarmarku, na němž bylo na tisíce lidí, nezažiji tak jako jiní. Když jsme tak chvíli po něm chodily, dokonce mi nic nebylo, potom v okamžení mně se něco stalo, že jsem skoro na nohou státi nemohla a sotva jsem do mého obydlí došla. Celou noc mi potom tak zle bylo, potom jsem krom moc ráno vstala a nikam nemohla, tak jsem se zase položila a podkouřit dala a upotila; potom mi, chvála pánu Bohu, líp bylo, nežli ta hlava, ta mi předce sloužiti dobře nechce.

Pan Matěj Skála a pan Tovačovskej mne tak hrubě prosili, abych se k Vašnosti, má milostivá paní mamičko, přimluvila, aby skrze to v ňákou nemilost neupadli, kdyby Vašnosti, kdy jsou připověděli, zaplatiti nemohli; nebo že jsou neníčky, tak pravějí, špatnej jarmark tentokrát měli, ale že se přičiní, aby Vašnosti co nejdříve zaplatiti mohli. Můj nejmilejší Zicháček proti tomu knížeti Lotrinskému jel; dostala jsem už od něho dvě psaní, chvála pánu Bohu! že zdráv jest, mi psal. S tím Vašnosti, má nejmilejší paní mamičko, se poslušně poroučím a poslušně prosím, že vždycky naše nejmilostivější paní mamička vostávati račte; my vždycky Vašnostiny ve všem nejposlušnější a nejpoddanější do naší smrti zůstaneme.

A. J. M. ꝛ C.

P. S. Mé nejmilejší bratry, sestru, pannu tetu, Zuzrličku na stokrát pěkně pozdravuji.

Digitized by Google

Oznamuje mateři své, jak se lidem líbí, že za ní po ulici běhají, aby ji viděli, žaluje na sebe jak stloustla a že jako holubička osamělá bez manžela svého zůstávati musí; těší se nad Zuzrličkou, pozdravuje její chůvu, stýská si do mladší sestry své Evičky, že jí nepíše; stěžuje si do hejtmana v Táboře a prosí, aby nad těžkostmi válečnými a berněmi příliš se netrápila.

V Linci, 17. června 1645.

Vašnost, má nejmilostivější paní, paní mamičko! Vašnosti se mejma poníženejma a poddanejma službama poslušně do milosti a lásky poručena činím a na pánu Bohu Vašnosti to nejstálejší zdraví a to všechno, co by Vašnosti na věky těšiti a radovati mohlo, vinšuji. Vašnostino milostivé psaníčko s srdečnou radostí sem přijala a z něho se radovala, že, chvála pánu Bohu, při mírném zdraví vostávati račte; pán Bůh rač Vašnosti vždycky šťastně při tom dobrým dlouho trvajícím zdraví zanechati a mně to štěstí dáti, Vašnosti poníženě brzo sloužiti a s poníženou reverencí sukni líbati. Já Vašnosti, má nejmilejší paní mamičko, voznamuji, že prostředně zdráva sem, sic mne, chvála pánu Bohu, nic jinšího nebolí nežli hlava; to ani jeden den není, aby tak hrozně mne nebolela, nevím smutná, co mám s ní dělati, nežli já nesmejšlím, aby mně vod čeho jinšího tak dycky tak bolela nežli z podivení. Kýž Vašnosti, má nejmilejší paní mamičko, mohu do ouzka povědíti, co o mně zde pravějí, jaká sem; lidé za mnou po ulici běhávají, když kde jedu, tak mne všichni chtějí rádi viděti, nad míru se jim zde dobře líbím, a všichni mne dycky k sobě zvou k jídlu, ale já nikam k jídlu nejedu, když tu mého nejmilejšího Zicháčka není. Ani jeden den není, aby dycky ke mně kolik těch paní nepřijelo, všichni všudy zde na mne laskavi jsou.

Má nejmilejší, roztomilá paní mamičko! Vašnosti sama na sebe žaluji, že tak tlusta jsem, toť mohu říci, že se sobě už

Digitized by Google

dokonalej picek, jak panna teta říkává, zdám býti, a vobzvláštně v tváři jsem tak hrubě stlustla. Má nejmilejší paní mamičko! Já právě jako holubička živa jsem, když mého přenejmilejšího holoubka u sebe nemám, a tak nešťastna jsem, že od něho vždycky tak vzdálena bejti musím; nejníčko mé přemilé srdce v Frankfurtě zůstává a tam na další poručení od J. M. Cské čeká, jestli přece dokonče až do Niderlandu proti tomu knížeti Lotrinskému jeti má anebo ne. To mne těší, že přece často psaní od něho dostávám a že, chvála pánu Bohu, zdráv jest, tomu se těším; to, že na vojnu zase jeti musí, mne až k smrti rmoutí, ale zase sobě myslím, že snad vůle boží v tom jest, aby zase soldatem byl, a že je ten všemohoucí pán tak mocnej, že ho může v prostřed jeho nepřátelů [sic] tak chrániti, že se mu bohda nic zlého nestane.

Že ten přemilý Humprecht zase zdráv jest, buď jmíno boží pochváleno, nebo sem srdečnou žalost z toho měla, pán Bůh dej, aby dycky šťastně zdráv byl a šťastně brzo do cizích zemí jeti mohl. Vašnosti poddaně děkuji, že ste nás sobě ráčily v Vašnostiných svatých modlitbách míti poručeny v kapli sv. Václava a sv. Zikmunda. Má milostivá paní mamičko! Z mého srdce se nad Zuzrličkou těším, že se tak čistá dělá, a to mne již nejvíce těší, že se k Leopoldovi dělá podobna, sem na ni proto vo sto tisíc laskavější, srdečně bych ji ráda viděla. Mně se taky, má nejmilejší paní mamičko, zdá, jako bych Vašnosti sto let neviděla, Bože! dejž mi to štěstí Vašnosti šťastně brzo viděti. Ta přemilá a dobrá žena chůva, že se tak dobře chová a Zuzrličku tak dobře hlídá, bohdá se jí toho vším dobrým vodměním; mně se tak zdá, že sem jak živa z selských lidí na žádného člověka nebyla laskavější jako na ni, nebo je to hned na ni vidět, že všechna dobrá, rozumná, bedlivá žena je. Má nejmilejší paní mamičko! Račtež mi Vašnosti, poníženě prosím, vodpustiti, že ji skrze Vašnost smím zase po-

Digitized by Google

zdravovati a že jí z jejího pozdravení děkuji. Pane Bože! rač mi ten hřích vodpustiti, ját bych taky přála, aby ten její starej mrňousek zemřel. Já dokonce v žádné naději nejsem; pán Bůh dej, aby Evička, jestli těhotna jest, šťastně snosila a taky šťastně porodila. Nežli mně se zdá, že paní mladá trochu zpyšněla proti mně, ani mi slovíčka nenapsala, co jsem z Čech vyjela; mně se zdá, kdybych já mladší sestrou byla, že bych já se nestyděla starší sestře některý slovíčko napsati. Má nejmilejší paní mamičko! Vašnosti poddaně prosím, račte milostivě vodpustiti, že Vašnosti to píši, račte věřiti, že mně to do ní líto je; já sobě myslím, jestli jí snad pán mně nedá psáti, jestli se ještě na mne hněvá, ale zase sobě myslím, poněvadž mne von dycky v každým panským psaní tak pěkně pozdravuje, že se nemuší už více na mne hněvati. Má nejmilejší paní mamičko! Já se tomu divím, že paní Proustejnová zase se vdávati bude, nežli že se starám, jestli ten rytmistr český, nevím což to bude, kterakž pro Boha spolu mluviti budou, leč na prsty. Vo panu Lokovi jsem slyšela, že je se v šatlavě stavil, hle! podruhé ať se nevychloubá, čemu tak není.

Má nejmilejší paní mamičko! Vašnosti pro Boha prosím, neračte se nad těma nynějšíma velkejma těžkostma a kontribucíma tak sužovati; pán Bůh je tak mocnej, že Vašnosti svým hojným božským požehnáním a Vašnostinejm sedláčkům v jednom roce všechno vynahraditi ráčí. Nežli Vašnost kdybyste ráčily skrze to v ňákou nemoci [sic] anebo dokonce vo hrdlo přijíti: ach nastojte! což by po všem bylo, jistě z mého srdce žeť bych sobě nevinšovala čtvrt hodiny více živa býti; už by všechen svět s Vašností zahynul, a ta velká starost a to velký fresování by Vašnosti málo spomohlo. Ach, má roztomilá paní mami[čko]! Ját bych toho našeho hejtmana velkou zlostí kousala, v tom Táboře sedí a se vožírá, a ještě k tomu, když se vožere, mé indijány pryč daruje, a já je jako zlato chovám; nežli

Digitized by Google

taktoť mu píši psaní, že si může zrozumět. Vašnosti poddaně děkuji za to lněný semeno. Vašnosti poddaně prosím, račte se tak mnoho ponížiti a račte Evičku a hejtmana*) nastokrát pěkně ode mne pozdravovati, a nám tu milost, jak mému nejmilejšímu Zicháčkovi, tak mně, Vašnostiným poslušným dětem, učiniti, nás vždycky v svej milosti zachovati a naše milostivá paní mamička vostávati. My vždycky Vašnostiny ve všem nejposlušnější a nejponíženější děti vostáváme.

Lintz 17 Junii. *A. J. M. ꝛ C.*

Má nejmilostivější paní mamičko! Toho stavu rytířského pacholete více nepotřebuji, nebo sem znamenitý čistý pachole dostala. Kolkreuter je po rodu, říkají mu Leopold, račte věřiti, když ho zavolám, že se dycky srdečně zarmoutím, je asi vo hlavu menší nežli Barbora. Pan hrabě Černín sám na každou hodinu na poště sem přijeti má, jeho lidí už zde napřed hrozně mnoho přijelo, pravějí, že tak mnoho pěknejch věcí sebou veze. Zde tak mnoho panstva, že nepodobná věc. Nejníčko držejí zde landtak: taky sobě lidé hrubě stěžují, že tak nezřízený contribucí ukládá, taky tak, jako v Čechách, že z každý vosoby platiti musejí.

Touží po společném shledání s mateří, oznamuje o zdraví, chování svém, a co po Jirkovi posílá; prosí, aby jí podobiznu malé Zuzrličky poslala a dotýkaný prsten od ní přijala oc.

V Linci, 4. července 1645.

Vašnost, má nejmilostivější paní, paní mamičko! Vašnosti se mejma poddanejma a poníženejma službama co nejpěkněji poroučím a na pánu Bohu předně to nejstálejší zdraví a přitom všechno to, co by Vašnosti na věky těšiti a radovati mohlo, vinšuji. Vašnostino milostivý psaníčko 29 sem dostala

*) Vojt. Kapoun že Svojkova, manžel Evy Pol. Černínově.

Digitized by Google

a z toho tu největší radost měla, že tak šťastna sem a o Vašnostině vzácné osobě a mých nejmilejších lidech vím, kterak se míti račte. Buď pán Bůh z toho pochválen, že jak Vašnost, tak ten přemilý Humprecht, zdravější býti račte, pán Bůh sám rač dáti, abyste všichni zdrávi vždycky býti ráčili; já, chvála pánu Bohu, mírně zdráva sem. Můj nejmilejší Zicháček taky, chvála pánu Bohu, při mírném zdraví ještě až dosavad v Frankfurtě zůstává; včera od něho psaní sem dostala, píše mi, že smejšlí, že přece do Nidrlandu musí jeti, že jen na kurýra čeká, kterého k J. M. Cské poslal, co mu za odpověď přinese, jestli přece má tam jeti, anebo ne.

Má nejmilejší paní mamičko! Já sobě na světě nic jinšího nežádám, nežli jen Vašnosti šťastně brzo viděti a Vašnosti podle mé veliké povinnosti poddaně sloužiti. Má milostivá paní mamičko! Kdež račte psáti, že byste sobě ráčily vinšovati, abyste ráčily mocti na mne se podívati, ale však abych já o Vašnosti nevěděla: konečně že bych sobě to za to největší štěstí a radost pokládala, aby se to mohlo státi. Smejšlím, s pomocí boží, že by se Vašnosti mé činy a posuňky dobře líbily, nebo se hledím všeho toho varovati, předně co by proti pánu Bohu a mým nejmilejším přátelům protivný bylo. Má nejmilejší paní mamičko! Já vím, že sobě račte pomysliti, že se sama chválím, že mám zlé přátely. Má nejmilejší paní mamičko! Já nejníčko Jirku do Čech posílám pro koně, vozy a jiné všelijaké věci, které se do pole potřebovati budou; pak tak pán poručil, aby do Prahy dojel a s sebou ten kočárek, modrace, cínový nádobí přivez, malou truhlici z kočárku a chrobovou truhlici s panskejma šaty: pak Vašnosti poníženě prosím, račte mu to poručiti vydati, totiž ty modrace a ty koberce, futral s talířma a mísma, a futrál s těma velkejma cínovejma flašma. Tu přemilou Zuzličku z kruntu mého srdce miluji, tak žádostiva jsem ji vidět, jako

Digitized by Google

co na světě. Má nejmilejší paní mamičko! Vašnosti poddaně prosím, račte mi tu milost učiniti a račte mi po Jirkovi ten její kontrfekt poslati, nebo nevím, kterak toho dočkati mám, abych ji, anebo její kontrfekt, mohla viděti. Konečně my rodičové, ani vona, nejsme toho hodni, tak velkej milosti, které nám činiti račte; Bože! dej nám tu milost, abychme se toho Vašnosti líbezně vodsloužiti mohli. Strany pana Jana, že taková rozprávka v Praze bude, konečně sem sobě to myslila; aby měl tajnou radou býti, dokonce o tom nic nevím, nežli konečně to někdo jen tak z posmíšku mluví. Vašnosti poddaně děkuji, že ste ráčily s tím mým máslem se tak mnoho zaneprázdniti a ho prodati. Co nejníčko na našem Pacově hospodářství špatně opatřený jest; smejšlím, že kdo ráno vstane, ten že rozkazuje. Hejtman Zvoníčkovou kdyby von mohl ji z kůže svlícti, von by to rád udělal, tak hrozný nepřítel je jí; jak já mu něco nejmíň napíši, co se mu nelíbí, už von na ni usedne, proč vona mi všechno píše a klevety donáší. Vona mi tak někdy něco napíše, jakej von život vede, a někdy taky nic; ját sem myslila, že je von svatej člověk a vono troje ďábelství v něm. Ach! kdež je nejníčko koho dobrýho kde vzíti? Strany pana Tajcha Vašnosti oznamuji, že zase pod pánem bude, nežli ještě dojista nevím, jaký officium míti bude. Tu paní Starumberka, jak je sama Černínka, má nejmilejší paní mamičko, neznám, vona vždycky v Salcburku zůstává, její pán dycky semotam jede, anebo na statku je, a vona chudina vždycky v Salcburku sedí! Má nejmilejší paní mamičko! Vašnosti poddaně prosím, račte mi milostivě vodpustiti, že se smím o to pokusiti a Vašnosti ten špatnej prstýnek poslati Marje hilf: ale má nejmilejší paní mamičko, proto je vzácnej, že je těch nejpřednějších svátostí, který sou, dotejkal, totiž trnu z pána Krista koruny a na tom trnu krev hrubě znáti je, a mnoho ještě jiných předních svátostí. Málo

Digitized by Google

zdeti paních je, aby takové měly, a která jej má, již sobě jej váží jako nejvzácnější klínot. Mně je za vzácnou věc darovaný, chtěla sem ho dochovati a sama osobně ho Vašnosti dáti, ale poněvadž myslím, že tak brzo ještě Vašnosti, má milostivá paní mamičko, viděti nemohu, teď ho Vašnosti posílám a za tu milost prosím, že račte od své ponížené cery jej milostivě přijíti a mne tak hodnou učiniti, však jestli by to s Vašnostinou nepříležitostí nebylo, jej na svých alabastrových ručičkách nositi, a konečně jej pro ty svátosti, kterejch je se dotejkal, hrubě dobře nositi. Vašnosti poddaně prosím, račte mně tak mnoho milosti učiniti a napsati, jestli zdrávy býti račte. Já smějšlím, že Jirka zase brzo přijede a bezpečně bohda pojede, nebo mnoho lidí u sebe míti bude. Můj nejmilejší Zicháček se Vašnosti poníženě a poslušně do Vašnostiny vzácné milosti poroučí. A tak, má milostivá paní mamičko, poníženě nožičku líbám a se poslušně poroučím a Vašnosti vždycky ve všem ponížená a poslušná cera zůstávám.

Lintz dne 4 Julii. *A. J. M. ꝛ C.*

Mateři své o jízdě do Pasova, o pobytu v Linci, o povýšení a válečné výpravě manžela jejího, o dcerušce Zuzance ɔc.

Z Pasova, 30. srpna 1645.

Vašnost, má nejmilejší paní, paní mamičko! Vašnosti se mejma poslušnejma a poddanejma službama poníženě poroučím a na pánu Bohu Vašnosti to nejstálejší zdraví a všechno to, co sobě samy vinšovati račte a co by Vašnosti na věky těšiti a radovati mohlo, vinšuji. Má nejmilejší paní mamičko! Já se za nešťastnou býti pokládám, že od Vašnosti tak dlouho žádného milostivého psaníčka jsem nedostala a dokonce nic nevím, kterak se všichni míti ráčíte. Já, chvála pánu Bohu, mírně zdráva jsem. Mého nejmilejšího Zicháčka jsem z Nidr-

Digitized by Google

landu zdravého dostala, šťastně tam i zase sem projel hroznejmi nebezpečnými cestami, a k tomu ještě takový hrozný pád s koněm udělal, že všickni myslili, že sobě nohu na drobné kusy rozdrobil. Když na poště jel, teda ňákou mrchu, která nikam nemohla, měl, tak s ním ten kůň pad mezi skálu, kde tak skála roztržena byla a kůň na něm ležel nohami, právě panská i koňská do tý skály [...], tak že kůň ani pán nohy vytáhnouti nemohl. Boha se dokládá pán, že ani nejmenší bolesti neměl a tak vždycky, chvála pánu Bohu! zdráv byl, jako by jak živ s tím koněm neupadl. Když zase zpátkem jel, teda mi psal z města Ulmu, abych do Pasova z Lince jela, tak abychom mohli na den na nebe vzetí blahoslavené panny Marie zde v kostelíčku »u Marie pomocné« comunicirovati, že by to hrubě rád viděl, kdyby se to mohlo státi, abych do toho času zde v Pasově byla. To psaní mi mělo přijíti v pátek a teprv mi přišlo v neděli v sedm německých hodin od večera. Na žádnej jinej způsob jsem sobě vymysliti nemohla, abych mohla sem v tak krátkém čase přijeti, a v outerej již ten svátek byl; tak jsem já vzala poštovský kočárek, a na poště celou noc sem jela. V osm německých hodin jsem z Lince vyjela a v půl sedmé ráno jsem zde v Pasově byla. Je sem 12 mil. Když jsem pak již do Pasova přijela, teda šla jsem jedněmi dveřmi do našeho kvartýru a pán druhými; v jedné čtvrt hodině jsme spolu přijeli. Můj Bože! co jest J. M. pán za radost měl, že mne zde našel. Potom jsme ve středu po vodě zase do Lince jeli, potom třetí den z Lince pán k arciknížeti jel. Když pán od Lince asi osm mil byl, potkal ho kurýr od arciknížete a psaní mu dal. V tom psaní píše: že pána dělá za feldmaršállajtnanta nad tou Bavorskou armádou, a aby hned k ní jel a s ní, jak nejlépe ví, komandiroval, že mu ji všechnu odevzdává. Při tom pánu daroval hraběte Salmu regiment a jeden regiment dragonů a pět frajkompanií. Tak pán zpátkem

Digitized by Google

zase do Lince obrátil a co potřeba do pole spravovati dal; třetí den na poště za tou armádou jel, ale dokonce nic s sebou nevzal, jen komorníka, felčara a [čoka], sic jiní všichni u mne zůstali. Já jsem taky ten den se vším sem do Pasova jela a jak pán uhlídá, kde svůj marš vezme, tehdy sem pro mne pošle. Těším se tomu, má milostivá paní mamičko, že proti tomu býti neračte, že mi k tomu milostivé dovolení dáti ráčíte, nebo nyněčky budu moci býti lépe accomodírována nežli prvé, kdybych s ním byla jela, když nejvyšším byl. Má nejmilejší paní mamičko! Račte věřiti, že ten Linecký fraucimor plakal mnoho, když jsem měla odtud jeti; nad míru na mne tam laskavy byly.

Má nejmilejší paní mamičko! Račte milostivě odpustiti, že Vašnosti teď smím můj kontrfekt poslati, mně samé se zdá, že je ke mně podobnej, kromě že tak hrubě červená nejsem, a to levé oko jakés mi roztažené udělal; nežli tak jak jsem malována, tak se nosím, nežli více pantli nosím, nežli jich tu namalovaných jest. Neníčko, račte odpustiti, ten fraucimor jako blázni s těmi pantlemi chodí, kde se která může držet; ale já vždycky od těch nejpřednějších mustr beru. Na čele taky nosejí dvě růžičky. Ten cípek na čele, račte věřiti, že mi hrubě dobře sluší.

Má nejmilejší paní mamičko! Což ten pán má přehroznou závist mezi lidmi; tak hrozně ti jinší oficírové vymlouvají, že kdo jest to jak živ viděl, že pán nic více nepobyl než tři měsíce jeneral-vachtmistrem a hned že jest udělán feldmaršállajtnantem, a k tomu že ta armáda mu hned tak odevzdána. Galaš může se sežrat. Bože! dejž mu tu milost a to štěstí, aby šťastnou victorii nad tím Francouzem mohl obdržeti, neboť s tou armádou tam na něho potáhne.

Má nejmilejší paní mamičko! Mého nejmilejšího pána i sebe samu poroučím do Vašnostiných svatých modliteb;

Digitized by Google

Vašnosti poddaně prosím, že nás sobě v nich poručeny míti račte, nebo konečně vím, že Vašnostiny modlitby pánu Bohu příjemné jsou. Nad Zuzrličkou se z mého srdce raduji a těším, že k Leopoldovi podobna jest. Jirka až dosavad vždycky o ní povídá, že jest mu tak čistě ručičku dala, a že nad svou duší všechna k panu Leopoldíčkovi podobna; tak přesměšnej je když povídá, na polovici se směje a polovici se zlobí, že jste ráčily praviti: »Hubičko! dejž Jiříkovi ručičku.« Ach! ~~má nej~~milejší paní mamičko! Co jest mi za čas dlouhý, co jsem Vašnosti neviděla! Bože, dejž mi to štěstí, abych šťastně Vašnost brzy viděti mohla a s Vašností rozprávěti, co se mi mezi tím časem zlého i dobrého přitrefilo. Jednou jsem odtud z Pasova do Lince jela, pán tehdáž ještě v Nidrlandu byl, a bez mála byli bychom se všichni utopili. Když jsme v prostřed Dunaje byli (od Lince asi 6 mil bylo, a v tom místě Dunaj hrozně široká byla) strh se takový hrozný vítr, že jen vždycky šif se vším převrátiti měl; již jednou loď se všechna vyvracovala a již voda do lodě všechna šla. V tom milostivý pán Bůh dal, že trošičku maloučko upokojilo se, tak že jsme mohli k kraji přijeti; tu jsme tak dlouho čekali, až se ten vítr upokojil. Je to velká příležitost s tou vodou zde, v osmi hodinách odsud v Linci může býti po vodě, a je velikých dvanáct mil.

Má nejmilejší paní mamičko! Vašnosti poddaně prosím, račte z našich peněz poručiti asi desateré barvy harasu koupiti, tak aby všeho bylo asi tři libry nebo půl třetí, a račte to Zvoníčkové do Tábora poručiti zaslati; chci, aby mi ta děvčata ňáký koberec šila, vždycky neníčko tam zahálejí a smejšlím, že všechna divoká jsou. Důrka sobě s Vejdou řády vede. Já bych tu paní Annu bila, kdybych ji tu měla, sem mi to všechno vypisuje a sama ji tam nezbije, nežli píše, že jí prála: že ji zbije; ona Důrka že jí prála: jest-li ji ona dobře zbije, ona že ji, aby se na to bezpečila, ještě lépe. Nežli

Digitized by Google

píši hejtmanovi, aby ji notně zbíti dal. Vašnosti poddaně prosím, račte mých nejmilejších bratří, sestru, pannu tetu na stokrát pěkně pozdravovati; já pak na mého pána místě i na svém místě nepřestávám Vašnosti vždycky se vší poddaností a ponížeností prositi, aby jste nás ráčily vždycky v svý milosti zachovati a naše nejmilostivější paní mamička vostávati. My vždycky živi jsme a umřeme Vašnostiny ve všem nejposlušnější a nejoddanější děti

Z Pasova, 30. srpna. *A. M.*

P. S. Pana Humprechta prosím, aby mi napsal, tak abych se s jeho psaníčkem těšiti mohla; byla bych mu psala, nežli čas mi nepostačoval.

Projevuje mateři své radost, jakou má nad bratrem svým Humprechtem, že se zamiloval, nad Zuzrličkou že srdečně se raduje.

V Pasově, 2. září 1645.

Vašnost, má nejmilostivější paní, paní mamičko! Vašnosti se mejma poníženejma a do mého skonání poslušnýma službama co nejpěkněji poručena činím a dokonalý kontent srdce Vašnostiného vinšuji. Má nejmilejší paní mamičko! S tou největší radostí jsem od Vašnosti mně milostivé psáníčko dostala, a z něho to největší potěšení měla, že, chvála pánu Bohu, zdrávi všichni býti račte, nebo mi to za smrt těžké přišlo, že jsem o Vašnosti tak dlouho dokonce nic nevěděla. Mé psaní, které jsem Vašnosti psala, nemohu se tomu vynadiviti, kde jsou přišla; nebo mezi tím co Jirka ke mně zase přijel, jsem Vašnosti troje psaní poslala, jedno po hejtmanu a dvě po poště.

Že pak, má rozmilá paní mamičko, můj přemilej Humprecht v slečnu Berkovou se zamiloval, račte mi věřiti, že z toho nemalou, ale velikou radost mám; jedno proto, že je

Digitized by Google

předce předních rodičů dítě, a druhé, tak jak ji dobře pamatuji, škaredá není a in summa, že ta přemilá slečna mého přemilého Humprechta meretiruje a on ji. Má nejmilejší paní mamičko! S pomocí boží neračte se báti, abychme pytlem dostali, račte se na to bezpečiti a s tím Vašnosti ujišťuji, že pan otec proti tomu nebude a je k tomu tak rozumnej, že sobě to rozvážiti a rozsouditi moci bude, že takovej, jak je můj bratr, každý den pro jeho dceru nepřijde. Nežli toto sobě myslím a se bojím, aby macocha v tom něco nebramborčila a to proto, že ona tuším na jeho prvnější děti a zvláště na ni nehrubě laskava jest, a snad že by jí tak dobrého vdaní nepřála, jak by ji tetky potkalo; ale všechno to ten pán všemohoucí podle své vůle říditi a působiti bude.

Má nejmilejší paní mamičko! Já jsem sobě vždycky bez toho žádala do Prahy jen proto, abych Vašnosti viděti a poslušně sloužiti mohla, ale nyní bych sobě ještě milionkrát raději přála v Praze býti; kéž je mi možná toho přemilého Humprechta viděti, jak on se před svou nejmilejší umílí. Má nejmilejší paní mamičko! Račte mi milostivě odpustiti, že to píši, já Vašnost slyším, kterak račte říkati, když Humprecht má k své slečně jeti: »Ale Humprechte, umejž sobě pro Boha ruce, co by ta tvá panna slečna řekla, aneb sobě pomyslila: což to za nečistotného muže dostanu, jak sobě nikdá rukou neumejvá.« Kéž je mi možná na slečnu a na Humprechta se podívati, když oni spolu sami dva rozprávějí a kalanisirují. Panna teta, já vím, že Humprechtovi říkává: »Můj milej pane Humprechte! pro pána Boha, veďte sobě pěkně vážně a neberte mustru od těch jiných bláznů, kteří sobě jen tak sury mury vedou.«

Ta psaní, má nejmilejší paní mamičko, která pánu náležejí, co nejdříve budu hleděti, aby je dostal; vím to jistotně, že

Digitized by Google

pán svou radu s vůlí Vašnostinou srovná; přála bych sobě, abych mu pomohla namlouvat. Musím se s tím sama pochlubiti, že nyněčko trochu líp a zdvořileji umím mluviti nežli prvé. Já věřím pánu Bohu, že bohdá osočeni nebudem a co žádáme, že s pomocí boží dosáhnem.

Má přemilá paní mamičko! Mně je to srdečně divno, že jest se Humprecht tak pojednou zamiloval, ještě on nehrubě rád slyšel, když s ním někdo o fraucimoru mluvil; jistě to konečně samým řízením božím jde i stane se bohdá ve všem vůle boží.

Nad Zuzrličkou se z gruntu mé duše raduji, že se opička tak čistě dělá; co bych já ji taky hrozně ráda viděla. To je ta přemilá a předobrá Jana chůva všechno tím vinna, že je ona tak čistá a tak veselá, snad kdyby Leopold byl měl takovou chůvu, byl by snad dosavad živ; nežli kolikráte oni se s tou Důrkou vadili a on to chudinka všechno vypil, potom se to všechno sloučilo, že za to chudinka hrdlo musel dáti.

Evičku bych taky hrubě ráda viděla s jejím bříškem, čistě-li ji sluší a jestli již cíti. Pán ondyno přesměšnej byl, prál: že tomu nechce, abych tak dlouho jalová byla; a já prála: že já tím vinna nejsem, když se pánu líbiti bude, teda se stane. Na každou hodinu čekám, že pro mne pošle a taky mi před dvouma dněma psal, abych se vším hotova byla, že neprodleně pro mne pošle. A tak se Vašnosti, má nejmilejší paní mamičko, s poníženým políbením nožičky poddaně a poslušně poroučím a vždycky nepřestávám poníženě prositi, aby jste nás ráčily v své milosti zachovati a naše nejmilostivější paní mamička zůstávati. My vždycky Vašnostiny ve všem nejposlušnější děti zůstáváme.

V Pasově, 2. září. *A. J. M. ꝛ C.*

Digitized by Google

OBSAH.

Strana

Úvod . . . . . 5—16

Listy Alžběty Homutovny z Cimburka . . . . . 17—38

Listy Elišky Myslíkovny z Chuděnic . . . . . 39—78

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Od **Františka Dvorského** vyšly:

ZUZANA ČERNÍNOVÁ Z HARASOVA. Listy české šlechtičny z polovice 17. století. — Str. 336. V Praze 1886.

PAMĚTI O ŠKOLÁCH ČESKÝCH. Listář školství českého v Čechách a na Moravě od 1598 do 1616 s doklady starší i novější doby. Str. 604. V Praze 1886.

NAŠE STARÉ OBRÁZKY. I. a II. svazek. (Povídky: Alenka. Paní Bušecká. Na námluvách. Smutná historie. Z kláštera.) Str. 126 a 160. V Praze 1879 a 1880.

PERCHTA Z ROŽMBERKA zvaná bílá paní. Historický kulturní obraz. Str. 156. V Praze 1874.

HARANTOVA ŽENA. Truchlohra. Sepsali E. Krásnohorská a Fr. Dvorský. V Praze 1881.

SNĚMY ČESKÉ od l. 1526 až po naši dobu. Český text dílu I., II., III., IV., V., VI. V Praze 1877—1890.

O ÚPADKU NÁRODA ČESKÉHO. V Praze 1872.

STARÉ PÍSEMNÉ PAMÁTKY ŽEN ČESKÝCH. V Praze 1872.

NEUES ÜBER KEPLER. V Praze 1880.

HISTORICKÉ DOKLADY k záměrům Albrechta z Waldštejna a jeho spojenců. V Praze 1867.

O POČTU DOMŮ v Praze a v král. městech v Čechách v 16.—19. století. V Praze 1882.

A j. v.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google